

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för ekonomi

Småföretagares outsourcing av redovisningstjänster

- Följder för företagarens finansiella förmåga

Small enterprises outsourcing of accounting services

- Consequences on financial literacy

Isabell Gilbertsson

Ida Ottosson

Småföretagares outsourcing av redovisningstjänster

- Följder för företagarens finansiella förmåga

Small enterprises outsourcing of accounting services

- Consequences on Financial Literacy

Isabell Gilbertsson

Ida Ottosson

Handledare: Helena Hansson, SLU,
Institution för ekonomi

Examinator: Richard Ferguson, SLU,
Institution för ekonomi

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i företagsekonomi

Kurskod: EX0812

Program/utbildning: Agronomprogrammet - ekonomi

Fakultet: Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap (NJ)

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2017

Serienamn: Examensarbete/SLU, Institutionen för ekonomi

Nr: 1074

ISSN 1401-4084

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Småföretag, Outsourcing, Finansiell förmåga, Redovisning

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för ekonomi

Förord

Vi vill tacka alla som varit delaktiga i vår uppsats och gjort vår studie genomförbar. Först och främst vill vi tacka vår handledare Helena Hansson, ett stort tack för att du har varit ett stöd och gett oss inspiration under uppsatsens gång. Vidare vill vi tacka vår handledningsgrupp för intressanta diskussioner som hjälpt oss på vägen.

Sist men inte minst vill vi tacka alla de företagare som har gett oss både tid och engagemang trots deras hektiska vardag.

Uppsala, 2017-05-10

Ida & Isabell

Abstract

This bachelor thesis aims to explore how small business owners outsourcing of accounting services can imply on the owner's financial literacy, and hence the use of accounting information in decision making. Qualitative data were collected from semi-structured interviews with owner-managers in five small firms with differences in how engaged the owner-manager was in the firm's accounting process. The findings suggest that the owner-managers who completed majority of the accounting themselves had more advanced financial literacy compared with the owner-managers who outsourced the majority of the accounting process. The results also suggest that the owner-managers who perform the majority of the accounting internally had more use of the accounting information for decision making compared with the outsourcing business owners. The study's low number of cases limits the generalization of the results but provides an understanding of how outsourcing can imply on small business owner's financial literacy. This knowledge can encourage owner-managers to engage in the accounting process at the start of their business, as this can contribute to skills that will help them develop and grow their business. Given the critical role the owner-managers financial literacy has been given to small enterprises success, this knowledge can contribute to more sustainable small business, which is positive for the whole society.

Sammanfattning

Småföretagen är viktiga för Sveriges ekonomi då de skapar många arbetstillfällen och driver den ekonomiska tillväxten framåt. En faktor som visat sig kritisk för mindre företags framgång är företagsledarens finansiella förmåga, eller det som inom forskningen kallas *financial literacy*. Att inneha denna förmåga är även en förutsättning för att kunna använda redovisning som beslutsunderlag, vilket är ett av redovisningens främsta syften.

Tidigare forskning relaterad till finansiell förmåga har främst fokuserat på privatekonomiska frågor, men förekommer även gentemot entreprenörer och småföretag. Resultaten visar generellt låga nivåer av finansiell förmåga hos både privatpersoner och småföretagare. Tidigare studier har även visat att en bristande finansiell förmåga kan vara ett stort hinder för företagets framgång. Denna uppsats använder semistrukturerade intervjuer med fem småföretagare för att uppnå syftet att belysa hur småföretagares outsourcing av redovisningstjänster kan påverka deras finansiella förmåga och därav användning av redovisningen som beslutsunderlag.

För att analysera empirin som insamlas under intervjuerna har en teoretisk referensram utvecklats. Referensramen är uppbyggd kring de fyra huvudkategorierna; småföretagare, outsourcing av redovisning, finansiell förmåga (*financial literacy*) och redovisning som beslutsunderlag. Inom varje huvudkategori samlas teorier som kommer att användas som stöd i analysen för att komma fram till uppsatsens resultat.

Resultaten visar att bland de intervjuade småföretagarna hade de som gjorde majoriteten av redovisningen själva en bättre finansiell förmåga jämfört med de företagare som outsourcar majoriteten av redovisningsprocessen. Resultaten visar även att de företagare som utför majoriteten av redovisningen internt är mer benägna att aktivt och självständigt använda redovisningen som beslutsunderlag jämfört med de outsourcingande småföretagarna.

Studiens låga antal fallföretag begränsar resultatens generaliserbarhet men bidrar till en bättre förståelse för hur outsourcing kan påverka småföretagares finansiella förmåga. Denna kunskap kan uppmuntra småföretagare att engagera sig i redovisningsprocessen vid verksamhetsstarten, eftersom detta kan bidra till kunskaper som hjälper dem att få företaget att växa och utvecklas. Med tanke på den kritiska roll som småföretagares finansiella förmåga har visats sig ha för företagets framgång kan denna kunskap bidra till fler hållbara småföretag vilket är positivt för hela samhället.

Innehållsförteckning

1 INTRODUKTION	1
1.1 BAKGRUND	1
1.2 PROBLEM	2
1.3 SYFTE	2
1.4 AVGRÄNSNINGAR	2
1.5 BIDRAG	2
1.6 UPPSATSENS STRUKTUR	3
2 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	4
2.1 LITTERAURGENOMGÅNG	4
2.2 TEORETISK REFERENSRAM	5
2.2.1 <i>Småföretagare</i>	5
2.2.2 <i>Outsourcing av redovisning</i>	6
2.2.3 <i>Finansiell förmåga – Financial Literacy</i>	7
2.2.4 <i>Redovisningen som beslutsunderlag</i>	8
2.3 TEORETISK SAMMANFATTNING	10
3. METOD	12
3.1 KVALITATIV FORSKNINGSSTRATEGI	12
3.2 FORSKNINGSDESIGN	12
3.3 DATAINSAMLING	12
3.3.1 <i>Konstruerande av intervjuguide</i>	13
3.3.2 <i>Urval</i>	13
3.3.3 <i>Intervju</i>	14
3.4 METODDISKUSSION	14
3.4.1 <i>Trovärdighet</i>	15
3.4.2 <i>Äkthet</i>	15
3.4.3 <i>Generaliserbarhet</i>	15
3.4.4 <i>Etisk reflektion</i>	16
4 EMPIRI.....	17
4.1 FÖRETAG A	17
4.1.1 <i>Bakgrund om företaget och företagaren</i>	17
4.1.2 <i>Redovisningshantering</i>	17
4.1.3 <i>Attityd och kunskap gentemot redovisningen</i>	18
4.1.4 <i>Användning av redovisningen</i>	18
4.2 FÖRETAG B	18
4.2.1 <i>Bakgrund om företaget och företagaren</i>	18
4.2.2 <i>Redovisningshantering</i>	19
4.2.3 <i>Attityd och kunskap gentemot redovisningen</i>	19
4.2.4 <i>Användning av redovisningen</i>	20
4.3 FÖRETAG C	20
4.3.1 <i>Bakgrund om företaget och företagaren</i>	20
4.3.2 <i>Redovisningshantering</i>	21
4.3.3 <i>Attityd och kunskap gentemot redovisningen</i>	21
4.3.4 <i>Användning av redovisningen</i>	22
4.4 FÖRETAG D	22
4.4.1 <i>Bakgrund om företaget och företagaren</i>	22
4.4.2 <i>Redovisningshantering</i>	22
4.4.3 <i>Attityd och kunskap gentemot redovisningen</i>	23
4.4.4 <i>Användning av redovisningen</i>	24
4.5 FÖRETAG E	24
4.5.1 <i>Bakgrund om företaget och företagaren</i>	24
4.5.2 <i>Redovisningshantering</i>	24
4.5.3 <i>Attityd och kunskap gentemot redovisningen</i>	25

4.5.4 Användning av redovisningen	25
5 ANALYS	27
5.1 SMÅFÖRETAGARE	27
5.2 OUTSOURCING	27
5.3 FINANSIELL FÖRMÅGA	28
5.3.1 Företagarnas finansiella förmåga.....	28
5.3.2 Redovisningshanteringens påverkan på den finansiella förmågan	28
5.4 REDOVISNINGEN SOM BESLUTSUNDERLAG.....	29
5.5 SAMMANFATTANDE ANALYS	30
6 DISKUSSION OCH SLUTSATSER	32
REFERENSER.....	34
BILAGA 1 – INTERVJUGUIDE	37

Figurförteckning

Figur 1: Uppsatsens struktur	3
Figur 2: Redovisningsprocessen.	6
Figur 3: Konceptuell modell av finansiell förmåga.....	8
Figur 4: Bild över hur den teoretiska referensramens huvudämnen samspelar.....	10
Figur 5: Analysmodell	30

Tabellförteckning

Tabell 1. Definitioner av finansiell förmåga (Financial Literacy).....	7
Tabell 2: Intervjuguidens uppbyggnad.....	13
Tabell 3: Sammanställning av fallföretagen med fiktiva namn.....	14
Tabell 4: Fallföretagens outsourcingintensitet	27
Tabell 5: Företagsledningens användning av redovisningsinformation	29

1 Introduktion

I det inledande kapitlet beskrivs uppsatsens bakgrund som sedan övergår i problemformulering och syfte. Vidare redogörs för studiens avgränsningar och bidrag. Kapitlet avslutas med en beskrivning av uppsatsens struktur.

1.1 Bakgrund

Småföretag definieras enligt EU:s rekommendationer som företag med mindre än 50 anställda (EUR - lex., 2016). Sveriges företagsstruktur består till 99,4 procent av småföretag, varav 96,4 procent av dessa är mikroföretag med färre än 10 anställda (SCB, 2016). Bortsett från antal anställda är ägarstrukturen en faktor som särskiljer småföretagen eftersom de flesta är ägar-ledda (Beaver, 2003a; b). Småföretagen är viktiga för Sveriges ekonomi då de skapar många arbetstillfällen och driver den ekonomiska tillväxten framåt.

Enligt *Bokföringslagen* (1999) är juridiska personer samt fysiska personer som driver näringsverksamhet bokföringsskyldiga. Lagen innebär bl.a. att ett företag löpande ska bokföra alla affärshändelser och vid varje räkenskapsårs slut upprätta ett bokslut. Bokslutet kan antingen vara i form av årsredovisning eller årsbokslut. De minsta företagen får upprätta ett förenklat bokslut enligt K1-regelverket (BFNAR 2006:1). Mindre aktiebolag ska upprätta en årsredovisning antingen enligt K3-regelverket (BFNAR 2012:1) eller enligt de förenklade K2-reglerna (BFNAR 2016:10).

Syftet med redovisningen är att möjliggöra framtagande av relevant information angående företagets finansiella resultat och ställning vid en viss tidpunkt (Ax *et al.*, 2009). Denna information ska sedan ligga till grund för olika typer av ekonomiska beslut för både interna och externa intressenter. Externt används redovisningen bl.a. av skatteverket vid beslut om beskattning, av banker vid beslut om utlåning och av investerare vid beslut om att investera i företaget (Ax *et al.*, 2009). Redovisningen är även användbar internt för företagsledare som underlag för uppföljning av företagets utveckling och för att planera framtida organisatoriska aktiviteter och beslut (Soceaa, 2012).

Småföretagare kan välja att utföra redovisningen själva eller att söka redovisningstjänster utanför den egna verksamheten, s.k. outsourcing. Everaert *et al* (2010) beskriver outsourcing av redovisningstjänster genom att skilja mellan rutinmässiga- och icke-rutinmässiga tjänster. Exempel på rutinmässiga tjänster kan vara att anlita en redovisningskonsult för att sköta all företagets redovisning, från den löpande bokföringen till upprättande av årsredovisning. Icke-rutinmässiga tjänster kan istället handla om rådgivning i samband med bokslut.

År 2015 gick 6 418 småföretag i Sverige i konkurs (Tillväxtanalys, 2016). Orsakerna till misslyckande kan vara många, men en faktor som visat sig kritisk för mindre företags framgång är företagsledarens finansiella förmåga, eller det som inom forskningen kallas *financial literacy*¹ (Brown *et al.*, 2006; Halabi *et al.*, 2010; Dahmen & Rodríguez, 2014). Finansiell förmåga är ett koncept som avser individers förmåga att förstå finansiell information och att agera i enlighet därefter. Begreppet handlar inte bara om förståelse utan inkluderar även färdigheter, attityder och slutliga beteenden för att uppnå sunda finansiella beslut (OECD INFE, 2011).

¹ Det finns ingen etablerad svensk översättning av begreppet *financial literacy*. I uppsatsen används *finansiell förmåga* liktydigt med *financial literacy* med ledning av Almenberg (2011) som översatte begreppet till svenska på detta vis.

1.2 Problem

En förståelse för det egna företagets redovisning kan anses vara en grundläggande finansiell förmåga för småföretagare vilket även är en förutsättning för att kunna använda redovisningen som beslutsunderlag. Trots detta är det få småföretagare som har tillräckliga kunskaper för att kunna tolka företagets redovisningsinformation (Brown *et al.*, 2006; Halabi *et al.*, 2010). Finansiella rapporter från företagets redovisning tillhandahåller information som behövs för att kunna fatta välgrundade beslut som bidrar till att företaget kan uppfylla sina organisatoriska mål (Carraher & Van Auken, 2013).

När en extern redovisare utför all företagets redovisning finns en risk att småföretagare återfår komplexa rapporter som de inte förstår nyttan av (Sian & Roberts, 2009). I sådana fall anses inte alltid kostnaden för kompletterande rådgivning överstiga nyttan, speciellt inte om företagsledaren är omedveten om den finansiella informationens användbarhet (Marriott & Marriott, 2000). Företagare som utför sin redovisning själva måste i viss mån sätta sig in i hur redovisningen är uppbyggd för att kunna uppfylla de lagar och rekommendationer som finns inom redovisningen. Företagare som istället väljer att outsourca all företagets redovisning har inte samma krav på sig utan kan istället förlita sig på att den externa redovisaren är insatt i reglerna. Vissa småföretagare överlåter redan vid verksamhetsstarten all sin redovisning till en extern redovisare och engagerar sig aldrig själva i redovisningsprocessen. Mot denna bakgrund kan det således vara tänkbart att företagare som outsourcar sin redovisning riskerar att få en bristande finansiell förmåga jämfört med företagare som är engagerade i redovisningen själva. Detta är problematiskt eftersom det kan leda till att företag som inte gör sin redovisning själva missar potentiella affärsmöjligheter vilket har negativa konsekvenser för samhället i stort.

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att belysa på vilket sätt småföretagares outsourcing av redovisning kan påverka deras finansiella förmåga och därav användning av redovisningen som beslutsunderlag.

1.4 Avgränsningar

I enlighet med syftet utförs semistrukturerade intervjuer med fem småföretagare med skillnader i hur engagerad företagaren är i redovisningsprocessen. Uppsatsen använder kvalitativ data för att utforska småföretagarnas kunskap, attityder och beteenden gentemot redovisningsinformation. Fallföretagen har avgränsats genom att de har, eller nyligen har haft, anställda eftersom detta ofta kräver en mer omfattande informationsförmedling och ställer högre organisatoriska krav på företagsledaren. Vidare har fallföretagen avgränsats genom att de är inom kapitalintensiva branscher som entreprenad och lantbruk vilka ofta karaktäriseras av stora investeringsbeslut.

1.5 Bidrag

Tidigare undersökningar relaterade till finansiell förmåga har främst varit inriktade på privatekonomiska frågor (Almenberg & Widmark, 2011; OECD INFE, 2011), men förekommer även gentemot entreprenörer och småföretagare (Brown *et al.*, 2006; Sian & Roberts, 2009; Halabi *et al.*, 2010). Forskningen visar genomgående att en bristande finansiell förmåga hos företagsledaren kan vara ett stort hinder för företagets framgång (Bruhn & Zia, 2011; Carraher & Van Auken, 2013; Wise, 2013; Dahmen & Rodríguez, 2014). Tidigare

studier har föreslagit att den externa redovisaren kan ha en roll att spela för att förbättra småföretagares finansiella förmåga (Marriott & Marriott, 2000; Gooderham *et al.*, 2004). Till vår vetenskap har dock ingen tidigare studie undersökt hur outsourcing av redovisning kan påverka småföretagarens finansiella förmåga.

Med tanke på den vikt tidigare studier gett småföretagares finansiella förmåga och dess betydelse för organisatorisk framgång bör denna uppsats vara intressanta för småföretagare vilka kan få en bättre förståelse för sin egen situation. Detta eftersom studien ökar förståelsen för hur deras val av outsourcingstrategi kan påverka deras finansiella förmåga och användning av redovisningen som beslutsunderlag. Uppsatsens bidrag kan även förbättra förståelsen för hur småföretagare kan stöttas av övriga aktörer i samhället, såsom rådgivare, vilket kan bidra till att utveckla fler ekonomiskt hållbara småföretag.

1.6 Uppsatsens struktur

Uppsatsen är uppbyggd enligt följande. I det inledande kapitlet presenteras bakgrunden till problemet som sedan övergår i en problemdiskussion som utmynnar i uppsatsens syfte. Kapitlet fortsätter med studiens avgränsningar och bidrag. I kapitel två presenteras uppsatsens teoretiska utgångspunkter som dels består av en litteraturgenomgång och dels av den teoretiska referensramen. I litteraturgenomgången redogörs för hur befintlig litteratur förhåller sig till uppsatsen frågeställning och hur uppsatsen bidrar till litteraturen. I den teoretiska referensramen redogörs för teorier inom de fyra huvudämnena; småföretagare, outsourcing, finansiell förmåga (financial literacy) och redovisning som beslutsunderlag. Dessa ämnen är centrala för uppsatsen och kommer användas för att analysera studiens empiri. I det tredje kapitlet beskrivs uppsatsens metod. Här redogörs för studiens forskningsstrategi och design. Vidare förklaras processen för datainsamling och sedan diskuteras metoden genom kvalitetskriterier och etiska aspekter. I det fjärde kapitlet presenteras uppsatsens empiri vilken samlats in under intervjuerna. Följt av kapitel fem där empirin analyseras utifrån den teoretiska referensramen. Slutligen sammanfattas uppsatsens fynd genom diskussion och slutsats i kapitel sex.

Figur 1: Uppsatsens struktur

2 Teoretiska utgångspunkter

2.1 Litteraturgenomgång

För att undersöka hur tidigare forskning förhåller sig till uppsatsens frågeställning har en litteraturgenomgång utförts. Litteraturen har sökts genom databaserna Primo, Web of Science och Google Scholar. Sökord som används är financial literacy, small businesses, owner-manager, SME, accounting, outsourcing, financial management och decision-making.

Forskning relaterad till finansiell förmåga, eller *financial literacy* som det kallas inom forskningen har främst fokuserat på privatekonomiska frågor på nationell nivå som berör grundläggande ekonomiska färdigheter som behövs för att fatta beslut om sparande och investeringar. Resultat från undersökningar initierade av OECD (2005) i Australien, Japan, USA och UK visar att nivån av finansiell förmåga är mycket låg hos de flesta konsumenter. Även i Sverige har många vuxna en bristande förståelse för grundläggande finansiella begrepp och det råder låga nivåer av finansiell förmåga (Almenberg & Widmark, 2011).

Under senare tid har det även blivit vanligare att studera nivån av finansiell förmåga hos entreprenörer och småföretagare. I en företagskontext behandlas ofta frågor relaterade till förståelse av redovisningsinformation och förmågan att använda sig av ekonomiskt beslutsunderlag. Även här visas en generell bristande nivå av finansiell förmåga. Brown *et al.* (2006) konstaterade med hjälp av data insamlat från 147 småföretag under deras första verksamhetsår en bristande finansiell förmåga vilket har implikationer för näringslivet i stort. Halabi *et al.* (2010) utförde en kvalitativ studie med en djupgående analys som visade problem med finansiell förmåga hos småföretagare och en mycket begränsad förståelse av redovisningsinformation. Resultaten av Sian & Roberts (2009) studie visade att den ekonomiska medvetenheten hos mindre företag varierade avsevärt. De fann även att de flesta småföretagare förlitat sig på extern förberedelse av finansiella rapporter och lämnas ofta förvirrade av komplexiteten i den information som återfås.

Tidigare forskning finner genomgående att småföretagarens bristande finansiella förmåga kan vara ett stort hinder för företagets framgång. Carraher & Van Auken (2013) beskriver hur oförmågan att förstå finansiella rapporter kan leda till att företagaren går miste om potentiella affärsmöjligheter och strategiskt beslutsunderlag. Wise (2013) fann att en ökad finansiell förmåga hos entreprenörer bidrog till en mer frekvent produktion av finansiella rapporter vilket i sig ökade sannolikheten för återbetalning av lån och minskade sannolikheten för ofrivillig konkurs. Vidare fann Bruhn & Zia (2011) att en förbättrad finansiell förmåga hos unga entreprenörer signifikant förbättrade företagets affärsverksamhet, investeringar och lånevillkor. När Dahmen & Rodríguez (2014) analyserade småföretagares finansiella ställning i relation till deras finansiella förmåga och användning av redovisningsrapporter visade resultaten ett starkt samband mellan finansiella styrka och hur ofta företagaren utvärderade finansiella rapporter.

För att förbättra småföretagares finansiella förmåga har tidigare forskning föreslagit att den externa redovisaren kan spela en betydande roll. Marriott & Marriott (2000) fann att den externa redovisaren kan öka småföretagares finansiella medvetenhet genom att erbjuda en internredovisningstjänst i form av att presentera nyckeltal och grafer tillsammans med tillhörande förklaringar. Den ökade finansiella medvetenhet leder sedan till att företagarna inser värdet av redovisningsinformation och arbetet med att producera den, vilket därmed bidrar till en ökad villighet att betala för kompletterande rådgivning. Vidare konstaterar Gooderham *et al.* (2004) att tendensen att anlita en extern redovisare för kompletterande

rådgivning ökar betydande om tjänsten uppfattas vara av hög kvalitet samtidigt som företagaren måste ha en ambition att växa eller utvecklas i den mening att de är mottagliga för tjänsten som erbjuds dem.

Mot bakgrund av litteraturgenomgången av tidigare forskning inom ämnena finansiell förmåga, småföretag, ekonomistyrning och betydelsen av externa redovisare, har till vår vetskap ingen tidigare studie ställt outsourcing av redovisning i relation till småföretagarens finansiella förmåga. Detta visar på ett förbisett område i den existerande litteraturen. Uppsatsens teoretiska bidrag är således att medverka till att fylla detta gap genom att belysa på vilket vis småföretagares outsourcing kan ha betydelse för deras finansiella förmåga.

2.2 Teoretisk referensram

Den teoretiska referensramen är uppbyggd kring de fyra huvudkategorierna; småföretagare, outsourcing av redovisning, finansiell förmåga (finansiell literacy) och redovisning som beslutsunderlag. Under varje huvudkategori redogörs för teorier som sedan kommer att användas för att analysera uppsatsens empiri.

2.2.1 Småföretagare

Den nuvarande litteraturen inom redovisning och management riktar sig främst till stora företag med många externa intressenter och med vinstmaximering som ett huvudsakligt mål. Principal-agent teorin är ofta en central förklaring till varför redovisning och ledningssystem behövs (Anthony *et al.*, 2014). Teorin innebär att principalen (ägaren) anställer agenten för att leda företaget. För att sedan kontrollera att agenten agerar i principalens bästa intresse är redovisning och ledningssystem användbara redskap. Men små företag särskiljer sig från stora på många vis. För att förstå mindre företags förutsättningar för redovisning och management är en insikt i deras särskilda karaktärsdrag viktig.

Förutom företagets storlek är ägarskapet ofta den största skillnaden mellan små- och stora företag vilket har inverkan på hur verksamheten styrs (Beaver, 2003a;b). I stora företag är ägarskapet ofta distanserat från ledarskapet medan de flesta småföretagen är ägar-ledda. Att ett företag är ägar-lett innebär att en och samma person både äger och leder företaget vilket därmed reducerar principal-agent problematiken. Med skatteverket som den främsta externa intressenter innebär det att de externa kraven på företagets redovisning är kraftigt reducerade jämfört med stora företag (Johansson *et al.*, 2015).

Att ett företag domineras och kontrolleras av en och samma person kan innebära både för- och nackdelar (Beaver, 2002). Ägar-ledaren kan observera allt som händer i organisationen och kan snabbt ta viktiga beslut. Direktkontakt med anställda och samarbetspartners innebär att ägarens vision och strategiska mål förmedlas genom en direkt kommunikation. Nackdelen är att småföretagares ledarstil ofta är personlig, impulsiv och oförutsägbar vilket leder till att beslut inte alltid är ekonomiskt rationella (Beaver, 2003b). Strategier och planering är ofta begränsade till ett kortsiktigt perspektiv och relationen till de anställda kan vara starkt personligt präglad vilket kan ha både för- och nackdelar.

Få småföretagare har ekonomisk vinning som det främsta verksamhetsmålet. Företagarens självständighet och oberoende har ofta ett högre värde (Beaver, 2003b). Framgång kan istället mätas i form av möjligheten att vidmakthålla en specifik livsstil med en acceptabel inkomst. Företagaren tar ofta en hög personlig risk och har en stor arbetsbörda (Beaver, 2002). Till följd av detta tas majoriteten av ledningsbesluten med hänsyn till överlevnad och operativa behov snarare än tillväxt eller företagsutveckling.

Att både äga och leda ett mindre företag med begränsade resurser kan innebära att företagsledaren måste prioriterar mellan olika arbetsuppgifter. Vid uppstarten av verksamheten prioriterar småföretagaren att få det operativa arbetet gjort för att bibehålla överlevnad vilket reducerar tiden till att sätta sig in i redovisningen (Brown *et al.*, 2006). Även efter företagsstarten är ägar-ledaren ofta mer angelägen att utföra de arbetsuppgifter som innebär försäljning av företagets produkter eller tjänster, snarare än att sköta den finansiella delen.

2.2.2 Outsourcing av redovisning

Outsourcing kan definieras som en handling vilken innebär att ett företag kontrakterar ut hela eller delar av en företagsfunktion till en extern part (Everaert *et al.*, 2010). Inom redovisning kan outsourcing innebära att företaget kontrakterar ut hela eller delar av företagets redovisningsfunktion till en extern redovisare. En extern redovisare kan antingen vara en enskild person som erbjuder redovisningstjänster eller anställd på ett företag som erbjuder redovisningstjänster.

Ett företags redovisningsprocess kan sägas bestå av fyra huvudsakliga steg (1) registrering av transaktioner; (2) delårsrapportering; (3) periodisering i samband med bokslut (t.ex. avskrivningar); (4) upprättande av bokslutsrapporter (Everaert *et al.*, 2010). Alla fyra steg är nödvändiga för att producera fullständiga finansiella rapporter vilka ska vara underlag för olika typer av ekonomiska beslut.

Figur 2: Redovisningsprocessen enligt Everaert *et al.* (2010), Egen bearbetning.

Everaert *et al.*, (2010) skiljer mellan två olika outsourcingstrategier för redovisningstjänster: outsourcing av rutinmässiga tjänster och outsourcing av icke-rutinmässiga tjänster. Registrering av affärshändelser och delårsrapportering kan ses som rutinmässiga tjänster, medan periodisering och upprättande av bokslutsrapporter kan ses som icke-rutinmässiga tjänster.

Som visas i figur 2 är redovisningsprocessens delar sammankopplade (Everaert *et al.*, 2010). Detta innebär att företag som väljer att fullt outsourca rutinmässiga tjänster även kommer behöva outsourca icke-rutinmässiga tjänster eftersom att de inte längre har tillgång till den information som krävs för att utföra de icke-rutinmässiga delarna. Således är det endast företag som har kvar någon del av de rutinmässiga delarna internt som kan ta ett beslut angående outsourcing av icke-rutinmässiga tjänster. Ytterligare en betydande variabel i detta avseende är graden av outsourcingintensitet (Everaert *et al.*, 2010). Exempel på en grad av outsourcingintensitet för icke-rutinmässiga tjänster kan vara att outsourca allt arbete med periodisering och färdigställande av bokslutsrapporter. Medan en annan grad av outsourcing kan vara att internt förbereda slutperiodsredovisningen för att endast låta en extern redovisningskonsult göra det allra sista.

Anledningar till att företag väljer att kontraktera ut redovisningen kan vara för att reducera kostnader, för att fokusera på företagets huvudsakliga aktiviteter och för att få tillgång till expertis. Outsourcing kan innebära kostnadsreducering till följd av förbättrad operationell effektivitet samt genom minskade interna kostnader som resultat av delade resurser (Quélin &

François, 2003). Marriott & Marriott (2000) fann att småföretagare använder sig av externa redovisare för att sammanställa finansiella rapporter i syfte att hantera statens minimikrav vilket de själva inte ansåg sig ha tid eller kunskap för. En extern redovisare är ofta uppdaterad om regler och praxis inom redovisningen och har specialkunskaper angående hur reglerna ska tillämpas i specifika företagsmiljöer.

Risker relaterade till outsourcing av redovisning kan vara tveksamma kostnadsbesparingar, förlorad expertis, och förlorad information. Outsourcing innebär transaktionskostnader i form av att ingå kontrakt, övervakning av prestationer och transporter av dokument (Quélin & François, 2003). De kombinerade transaktionskostnaderna kan leda till att en outsourcingstrategi är dyrare än att redovisa internt. Outsourcing innebär även risk att förlora intern expertis och kan skapa en situation som innebär att företaget blir beroende av den externa redovisaren (Quélin & François, 2003). En orsak till att vissa företag inte väljer att kontraktera ut redovisningen är p.g.a. läglighetsfaktorer relaterade till att information inte alltid finns tillgänglig när den önskas och för att det blir mycket svårt med en direkt uppföljning av specifika konton (Everaert *et al.*, 2007).

2.2.3 Finansiell förmåga – *Financial Literacy*

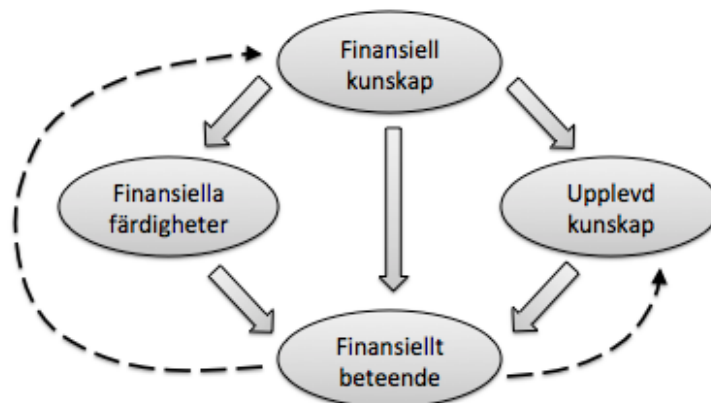
Literacy definieras av *Oxford English Dictionaries* (2017) som förmågan att kunna läsa och skriva; eller som kompetens eller kunskap inom ett specifikt område. Literacy är en viktig egenskap eftersom människor som innehar denna förmåga själva kan ta reda på vad de behöver veta för att kunna ta välgrundade beslut, och på så vis inte behöver nöja sig med vad andra människor väljer att lära dem (Brown *et al.*, 2006). Ur detta begrepp har konceptet *finansiell literacy* växt fram som av forskare och offentliga organisationer främst används för att undersöka människors individuella förmåga att förstå sin egen finansiella situation. Det finns ingen etablerad svensk översättning av begreppet *financial literacy*, men i uppsatsen används *finansiell förmåga* som en direkt översättning av begreppet med ledning av Almenberg (2011). Finansiell förmåga har definierats på många olika vis och i tabell 1 redogörs för några olika definitioner från tidigare forskning och offentliga organisationer.

Tabell 1. Definitioner av finansiell förmåga (*Financial Literacy*)

PACFL (2008)	Förmågan att kunna använda kunskaper och färdigheter för att hantera finansiella resurser effektivt för en livstid av ekonomiskt välbefinnande.
NFEC (2017)	Att inneha färdigheter och kunskap angående finansiella frågor för att självsäkert vidta åtgärder som bäst uppfyller en individs personliga-, familje- och globala samhällsmål.
Hung <i>et al.</i> (2009)	Kunskap om grundläggande ekonomiska och finansiella begrepp samt förmågan att använda denna kunskap och andra finansiella färdigheter för att hantera ekonomiska resurser effektivt under en livstid av ekonomiskt välbefinnande.
Remund (2010)	Ett mått på graden till vilken man förstår centrala ekonomiska begrepp och innehar förmågan och självsäkerheten för att förvalta den egna ekonomin genom lämpligt kortsiktigt beslutsfattande och sund långsiktig finansiell planering, med tanke på livshändelser och förändrade ekonomiska förhållanden.
OECD INFE (2011)	En kombination av medvetenhet, kunskap, färdigheter, attityd och beteende som krävs för att fatta sunda ekonomiska beslut och slutligen uppnå individuell ekonomisk välbefinnande.

Hung *et al.* (2009) visar komponenterna som påverkar den finansiella förmågan genom en konceptuell modell (figur 3). Modellen visar att finansiell kunskap utgör en slags grundläggande finansiell förmåga. Den finansiella kunskapen influerar i sin tur den upplevda finansiella kunskapen och de finansiella färdigheterna. Finansiellt beteende är sedan enligt modellen beroende av alla tre faktorerna. Slutligen återkopplar det finansiella beteendet till

både den verkliga- och uppfattade finansiella kunskapen. Hung et al. (2009) konstaterar vidare att relationerna troligen är ofullkomliga eftersom den finansiella förmågan också beror på individens interna och externa faktorer som exempelvis attityder och resurser.

Figur 3: Konceptuell modell av finansiell förmåga enligt Hung et al. (2009), egen bearbetning.

Även om existerande definitioner är varierande har de gemensamt att de refererar till betydelsen av att inneha en uppsättning kunskaper och färdigheter som krävs för att kunna ta välgrundade beslut. Bay et al. (2014) visar att finansiell förmåga inte är ett stabilt koncept utan ett begrepp som alltid måste diskuteras eftersom de egenskaper som utgör finansiell förmåga varierar givet den kontext konceptet ska studeras i.

Huvudsubjektet för uppsatsen är småföretagare. En småföretagare behöver förstå sitt företags finansiella position och aktiviteter för att inte endast behöva nöja sig med uttalanden från en revisor eller finansiella rådgivare (Brown et al., 2006). I uppsatsen definieras därför en företagare med relevant finansiell förmåga som någon som har förmågan att förstå och analysera finansiell information relaterad till den egna verksamheten och baserat på detta kunna fatta välgrundade beslut vilka ska bidra till att företaget åstadkommer organisatoriska framgångar.

2.2.4 Redovisningen som beslutsunderlag

Beslutsfattande är en stor del av den organisatoriska vardagen och en nödvändighet för företagets utveckling. Ett av redovisningens primära syften är att vara underlag för olika typer av ekonomiska beslut. För att förstå hur och varför vissa beslut genomförs är det viktigt att analysera processen för beslutsfattande och de inblandade aktörernas beteende.

Ett beslut kan definieras som ett val mellan olika alternativ och det slutgiltiga resultatet av en beslutsprocess (Simon, 1947). Enligt Mintzberg et al. (1976) kan en beslutsprocess ses som en serie handlingar som börjar med identifiering av stimulans till handling, och slutar med ett åtagande att genomföra en specifik handling. Vidare identifierar Soceaa, (2012) tre nyckelaspekter vilka karaktäriserar ett beslut (1); uppfattningen av ett problem och behovet av att lösa det (2); användningen av relevant information för att bättre förstå problemet, dess dimensioner och de möjliga alternativen (3) ett urval av kriterier för att göra ett visst val.

Beslutsprocessen har sitt ursprung i normativa modeller vilka beskriver hur beslut bör genomföras (Resnik, 1987). Idealmodellen utgår från "the economic man" som är en fullkomligt rationell människa (Jacobsen & Thorsvik, 1998). Den rationella beslutsfattaren

förutsätts ha full information, kan rangordna alternativ från det bästa till det sämsta och väljer alltid det alternativ som ger maximal nytta.

Deskriptiva modeller försöker istället beskriva hur beslut faktiskt genomförs i verkligheten (Resnik, 1987). En motreaktion till den rationella modellen är "the administration man" som har begränsad rationalitet. Modellen har utvecklats med utgångspunkt från Herbert Simon's bok "Administrative behavior" som utkom 1947. Två centrala skillnader jämfört med den rationella modellen är att människor varken har klara mål eller fullständig information (Jacobsen & Thorsvik, 1998). Istället för att välja det beslut som maximerar nyttan väljer människan det första tillfredsställande alternativet eftersom beslut måste fattas under osäkerhet.

En beslutsprocess startar ofta under osäkra förhållanden och vikten av information är avgörande eftersom den reducerar osäkerheter och därmed förbättrar kvaliteten av beslutet (Citroen, 2011). Finansiella rapporter från redovisningen är en informationskälla som kan hjälpa företagsledare att genomföra goda ekonomiska beslut och ta vara på lönsamma möjligheter (Carragher & Van Auken, 2013). Redovisningen innehåller värdefull information som underlättar målformulering och rationalitet vilket resulterar i en högre nytta för företaget.

En beslutsprocess kan som beskrivet ovan börja genom identifiering av ett problem (Soceaa, 2012). Detta problem kan exempelvis vara skillnaden mellan ett önskvärt tillstånd och en rådande situation. Ett företags redovisning kan användas för att dels konstatera den rådande situationen, dels för att identifiera orsaker till problemet och även som ett verktyg för att lösa problemet. Soceaa (2012) visar att finansiell redovisningsinformation:

- Hjälper företagsledare att se företagets historiska- och nuvarande situation.
- Synliggör händelser som inte uppdagas av företagets dagliga aktiviteter.
- Ger en kvantitativ överblick av företaget.
- Hjälper företagsledaren att planera inför framtida aktiviteter och beslut.

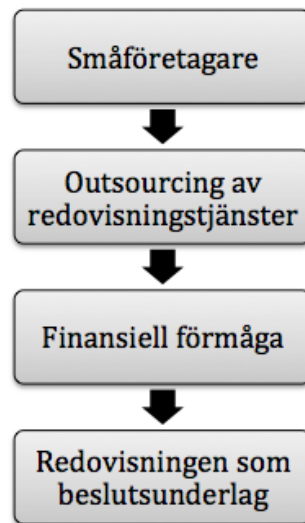
Finansiell information från redovisningen kan informera ägare om konsekvenserna av företagets verksamhet och effekterna av deras tidigare beslutsfattande (Halabi *et al.*, 2010). Informationen kan användas för att hjälpa företagsledare att få sina företag att växa och utvecklas vilket är positivt för samhället i stort. För att redovisningen ska kunna användas som beslutsunderlag krävs dock att redovisningsrapporterna uppfyller vissa kvalitativa egenskaper. IASB (2010) skriver i paragraf QC4:

Om finansiell information ska vara användbar måste den vara relevant och troget representera vad den avser att representera. Användbarheten av finansiell information förbättras om den är jämförbar, verifierbar, tidsenlig och begriplig.

Även om kvalitetskriterierna är uppfyllda är en förståelse för den finansiella informationen en förutsättning för att kunna använda redovisningen vid beslut. Carragher & Van Auken (2013) visade att företagsägares förmåga att tyda finansiella rapporter var positivt associerat med företagets vinstnivå. Företag med högre intäkter har mer kapital i fara och det är då viktigt att kunna tolka finansiella rapporter (Carragher & Van Auken, 2013). Företagare som har denna förmåga har sannolikt fått den antingen genom relevant erfarenhet eller utbildning.

2.3 Teoretisk sammanfattning

För att visa hur den teoretiska referensramens huvudämnen samspelar för att uppnå uppsatsens syfte har en schematisk bild utvecklats

Figur 4: Bild över hur den teoretiska referensramens huvudämnen samspelar.

Uppsatsens syfte är att belysa på vilket sätt småföretagares outsourcing av redovisning kan påverka deras finansiella förmåga och användning av redovisningen som beslutsunderlag. Huvudsubjektet är småföretagare som både äger och leder sitt företag. Deras ledarstil präglas ofta av personliga mål, impulsivitet och oförutsägbarhet vilket kan ha inverkan på beslutsfattandet (Beaver, 2003b). En småföretagare med begränsade resurser måste ofta prioritera mellan olika arbetsmoment vilket kan påverka den tid de väljer att lägga på redovisningen (Brown *et al.*, 2006).

För att kunna fokusera på företagets huvudsakliga aktiviteter väljer vissa företagare att outsourca redovisningen till en extern part (Marriott & Marriott, 2000).

Outsourcingintensiteten kan variera från att leja ut all företagets redovisning till att göra majoriteten själv och endast låta en extern redovisningskonsult titta igenom det allra sista. Risker associerade med outsourcing är att företaget kan förlora intern expertis samtidigt som de kan utveckla en beroendesituation gentemot den externa redovisaren (Quélin & François, 2003).

Finansiell förmåga är betydelsefullt för småföretagare eftersom de själva behöver förstå sitt företags finansiella position och aktiviteter för att inte endast behöva nöja sig med uttalanden från en redovisningskonsult eller finansiella rådgivare (Brown *et al.*, 2006). De egenskaper som utgör finansiell förmåga är inte givna utan varierar givet den kontext konceptet studeras i (Bay *et al.*, 2014). I en småföretagskontext kan en relevant finansiell förmåga anses vara förmågan att förstå och analysera finansiell information relaterad till den egna verksamheten och baserat på detta kunna fatta välgrundade beslut vilka ska bidra till att företaget åstadkommer organisatoriska framgångar. Den finansiella förmågan kan påverkas av individens finansiella beteende som i sig kan begränsas av individens attityder och resurser (Hung *et al.*, 2009).

Relevant finansiell förmåga är en förutsättning för att kunna använda redovisningen som beslutsunderlag. En beslutsprocess startar ofta under osäkra förhållanden och vikten av information är avgörande eftersom den reducerar osäkerheten och därmed förbättrar

kvaliteten av beslutet (Citroen, 2011). Finansiell redovisningsinformation hjälper företagsledare att se företagets historiska- och nuvarande situation, synliggör händelser som inte uppdagas av företagets dagliga aktiviteter, ger en kvantitativ överblick av företaget och hjälper företagsledaren att planera inför framtida aktiviteter och beslut (Soceaa, 2012).

3. Metod

I följande kapitel beskrivs vilken metod som har använts i uppsatsen. Vidare redogörs för hur empiri har samlats in. Avslutningsvis diskuteras uppsatsens metod genom kvalitetskriterier samt etiska aspekter.

3.1 Kvalitativ forskningsstrategi

Uppsatsen har en kvalitativ forskningsstrategi. Bryman & Bell (2013) beskriver den kvalitativa metoden där relationen mellan teori och forskningen ses som induktivt med teorigenerering. Huvudfokus är hur individen tolkar och uppfattar den sociala verkligheten som ständigt förändras beroende på individens uppfattning om verkligheten. Denna uppsats epistemologi benämner Bryman & Bell (2013) som tolkningsperspektivet, vilket bl.a. innebär att det är vår uppgift att försöka tolka människors handlingar och sociala värld utifrån dessa människors perspektiv.

En kvalitativ forskningsstrategi har valts för denna uppsats eftersom det väl kan anpassas till syfte och problem. Syftet med uppsatsen är att belysa på vilket sätt småföretagares outsourcing av redovisning kan påverka deras finansiella förmåga och därav användning av redovisningen som beslutsunderlag. Detta gör att intervjuer är en lämplig data för uppsatsen eftersom att detta kan ge en djup förståelse i hur företagaren uppfattar och tolkar sin finansiella förmåga med koppling till outsourcing av redovisning och hur företagaren kan använda redovisningsinformationen som ekonomiskt beslutsunderlag.

Ett annat motiv till att vi har använt kvalitativ forskningsstrategi är att det motsatta, kvantitativ forskningsstrategi inte passar eftersom ansatsen är teoriprövning där ofta numeriska värden används (Bryman & Bell, 2013). En kvantitativ forskningsstrategi skulle även innebära att den djupare kontextuella förståelsen för företaget och företagaren som individ blir svår att tolka, vilket gör det svårare att uppfylla syftet. Den kvalitativa synen på verklighet är passande i förhållande till uppsatsen syfte. I kvalitativ forskning är det även viktigt att specificera frågeställningar och samla in ytterligare data under processens gång, vilket kallas för iterativ strategi. I denna uppsats bedömer vi därför att en kvalitativ forskningsstrategi är mest lämplig i enlighet med vårt syfte.

3.2 Forskningsdesign

Uppsatsens forskningsdesign är fallstudie med multipla fall. En fallstudie är en plats, en organisation, en speciell person eller en specifik händelse som beskrivs utifrån fallets specifika natur och komplexitet (Bryman & Bell, 2013). I denna uppsats kommer fem ägarledda företag att användas som fallstudie. Multipla fall innebär en fallstudie med fokus på företagets unika kontext. I företagsekonomisk forskning är fallstudie en väl använd och populär forskningsdesign (Eisenhardt & Graebner, 2007 se Bryman & Bell, 2013). I denna uppsats tillämpas multipla fall för att kunna jämföra resultaten. Detta möjliggör en jämförelse mellan resultaten från de olika fallen för att se skillnader och likheter, vilket ofta har en positiv inverkan på teoretiska reflektioner över resultaten (Bryman & Bell, 2013).

3.3 Datainsamling

Empirin består av data från fem fallföretag, som har samlats in via intervjuer. Nedan beskrivs processen för insamlingen av empirin.

3.3.1 Konstruerande av intervjuguide

Uppsatsens data har samlats in genom semistrukturerade intervjuer. Genom denna metod formuleras intervjufrågorna innan men det finns möjlighet till följdfrågor eller ytterligare frågor under intervjun (Bryman & Bell, 2013). Intervjuguiden har främst utformats för att hitta data i enlighet med syfte.

Tabell 2: Intervjuguidens uppbyggnad.

Syfte:	Syftet med uppsatsen är att belysa på vilket sätt småföretagares outsourcing av redovisning kan påverka deras finansiella förmåga och därav användning av redovisningen som beslutsunderlag.			
Teoretisk referensram	Småföretagare	Outsourcing av redovisning	Finansiell förmåga	Redovisningen som beslutsunderlag
Fråga**	1-7	8-16	17-30	17-30

* Frågorna 17-30 relaterar både till kunskap, attityder och förmågan att använda ekonomiskt beslutsunderlag vilket berör den finansiella förmåga. Om och hur företagarna sedan använder sig av redovisningen som beslutsunderlag relaterar till redovisningen som beslutsunderlag.

**Frågorna återfinns i intervjuguiden (Bilaga 1)

3.3.2 Urval

Första skedet av urval har skett genom bekvämlighetsurval, vilket består av personer i vår närhet (Bryman & Bell, 2013). De föreligger svårigheter med denna metod eftersom det inte är representativt för generella resultat för populationen. Denna uppsats är kvalitativ och generella resultat är inte i fokus, utan en djupare förståelse för företagets unika kontext. Vidare i processen har snöbolls- eller kedjeurval används (Bryman & Bell, 2013). I denna urvalsprocess fick vi förslag på relevanta företag genom våra kontakter. Dessa företag kände vi inte till innan studien.

Efter denna första del av urvalsprocessen sammanställdes en lista med potentiella fallföretag, var företagen klassades in efter verksamhet och hur de hanterar sin redovisning. Detta gjordes eftersom det var önskvärt att ha företag med både lika och olika förutsättningar för att kunna jämföra resultaten. För att kunna möta uppsatsens syfte behövdes fallföretag som dels sköter merparten av redovisningen själva och även fallföretag lämnar bort allt. Alla de företag som tillfrågades från listan var positivt inställda och deltog i studien.

Vad det gäller fallföretagens karaktär har avgränsningar varit ägarledda småföretag som har gjort större investeringar i anläggningstillgångar eftersom att de kan ha haft ett större behov av redovisningen ur både ett internt och externt perspektiv. Genom detta resonemang avgränsas fallföretagen till branscherna lantbruk och entreprenad eftersom båda dessa branscher ofta är kapitalintensiva och investeringsbesluten ofta innefattar ett behov av extern finansiering. Ett annat kriterium har varit att de ska ha anställd eftersom att detta ofta kräver högre grad av förmedling av information och det ställer ofta mer omfattande organisatoriska krav.

Alla studiens respondenter är män vilket inte är konstigt i sig eftersom både lantbruk och entreprenad är mansdominerade branscher. Det är dock rimligt att resonera kring om detta kan påverka resultaten. Oavsett biologiskt kön verkar respondenterna inom maskulina yrkesgrupper. Vad som kan anses maskulint eller feminint drivs av sociala faktorer snarare än kön (Ahl, 2006). Det kommer därför troligen finnas större skillnader mellan olika yrkesgrupper, jämfört med skillnader mellan kvinnor och män.

3.3.3 Intervju

Intervjuerna har varit semistrukturerade. "Intervjun utgår ifrån en intervjuguide dock har intervjupersonen möjlighet att utforma svaren på sitt egna sätt" (Bryman & Bell, 2013 s. 475). Personliga intervjuer har gjorts i största möjliga mån på plats hos fallföretagen för att kunna få en bredare bild av företaget. Två intervjuer har gjorts via telefon på grund av tidsbrist hos respondenterna. Vi upplevde att dessa intervjuer var av lika hög kvalitet som de personliga intervjuerna, trots att vissa intryck försvinner under en telefonintervju. Telefonintervjuernas höga kvalitet kan bero på att respondenterna är vana med att prata i telefon under tiden de jobbar och de kände sig bekväma och avslappnade i denna situation. Under intervjuerna upplevde vi respondenterna som engagerade och vi anser att vi fick utförliga svar på våra intervjufrågor. Vid semistrukturerade intervjuer via telefon är fördelen att respondenterna kan medverka trots hinder som exempelvis avstånd och tid (Saunders et al., 2012). Dock finns det en problematik kring intervjuer via telefon. Bl.a. försvinner den personliga kontakten som skapar ett förtroende, vilket är viktigt vid känsliga intervjufrågor. Saunders et al. (2012) menar även att kvalitativ data från telefonintervjuer kan påverka reliabilitet. Detta har vi hanterat genom att ställa följdfrågor om något har behövts förtydligas samt göra respondentvalidering kort efter intervjun och i samband med detta frågat respondenterna om de vill ändra eller tillägga något.

Intervjuerna spelades in samtycke med företagaren för att inte missa något viktigt. Efter intervjuerna transkriberades inspelningen. Transkribering används för att kunna presentera och analysera data. Innan data presenteras återlämnas en sammanfattning till respondenten för respondentvalidering.

Alla respondenter är anonyma i empirin och fiktiva namn används. Anledningen till detta är att respondenterna skulle ha möjlighet till att kunna vara självkritiska vad det gäller bedömningen av deras finansiella förmåga. Anonymitet bidrar till att få en verklig bild över företagarens kompetens och syn på redovisningen utan att detta senare kan komma att påverka företaget i något avseende.

Tabell 3: Sammanställning av fallföretagen med fiktiva namn.

Fallföretag	Respondent	Bransch	Redovisningshantering	Intervjudatum	Respondentvalidering: konfirmationsdatum
A	Adam	Entreprenad	Har lejt ut all redovisning från verksamhetsstarten.	2017-04-16	2017-04-28
B	Bertil	Lantbruk	Har tidigare gjort sin redovisning själv men lejer idag ut allt.	2017-04-18	2017-05-02
C	Calle	Entreprenad	Har tidigare gjort sin redovisning själv men lejer idag ut allt.	2017-04-19	2017-04-28
D	Daniel	Lantbruk/ entreprenad	Har alltid gjort all redovisning själv, lejer in konsult för bokslut.	2017-04-19	2017-04-25
E	Erik	Lantbruk	Har alltid gjort all redovisning själv, tar hjälp av redovisningskonsult för att se över det sista.	2017-04-17	2017-05-02

3.4 Metoddiskussion

I Kvalitativ forskning bedöms främst trovärdighet och äkthet som kvalitetskriterier (Lincoln & Guba 1985;1994 se Bryman & Bell, 2013). Kvantitativ forskningsstrategi har

kvalitetskriterierna reliabilitet och validitet, vilket inte är direkt tillämpbara på kvalitativ forskning på grund av att detta förutsätter att det finns en bild av verkligheten. Nedan diskuteras kvalitetskriterierna samt studiens generaliserbarhet och etiska aspekter.

3.4.1 Trovärdighet

Det finns fyra delkriterier för att uppnå trovärdighet inom kvalitativ forskning (Lincoln & Guba 1985;1994, se Bryman & Bell, 2013). Dessa kriterier är tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet och konfirmering eller bekräftelse. Nedan beskrivs var och ett av dessa kriterier och hur de har hanterats uppsatsen.

Tillförlitligheten berör hur den sociala verkligheten beskrivs (Bryman & Bell, 2013). För att säkerställa tillförlitligheten kan respondentvalidering användas. I respondentvalideringen fick vi en bekräftelse på att resultaten stämmer överens med undersökningspersonerna uppfattning. Detta gjordes genom att en sammanfattning skickades till respondenten några dagar efter intervjun som bekräftade att bilden speglade respondentens uppfattningar och åsikter. Respondenterna hade även möjlighet att lägga till något om de kommit på något mer efter intervjun.

Överförbarhet i kvalitativ forskning är inte det primära målet, utan ett djup är av större betydelse där kontexten och meningen har en stort fokus (Bryman & Bell, 2013). Bryman & Bell belyser (2013) även Lincoln & Guba (1985) resonemang om att det är en empirisk fråga i vilken utsträckning resultaten är de samma i annan kontext, situation eller vid en senare tidpunkt. Detta visar på att uppsatsen resultat speglar företagets situation vid intervjutillfälle och i den kontext företaget befann sig i då. Om någon annan gör om studien vid ett senare tillfälle eller i en annan kontext kan resultatet se annorlunda ut. I kvalitativ forskning är det viktig med täta redogörelser i datan för att andra personer ska kunna avgöra om resultaten är överförbara i en annan kontext. För att kunna uppnå täta redogörelser i resultatet har vi begränsat antalet fallföretag.

Pålitlighet kan motsvaras av den kvantitativa forskningens reliabilitet (Lincoln & Guba, 1985 se Bryman & Bell, 2013). Lincoln & Guba menar att forskarna bör göra en fullständig redogörelse för forskningsprocessen för att säkerställa pålitligheten, vilket är något som har eftersträvas i denna uppsats. Det går att använda sig av kollegor som granskar likt en revisor för att stärka pålitligheten, således är detta en tidskrävande eftersom det ofta blir stora mängder data. En annan av granskarens uppgift är att kontrollera huruvida forskaren har agerat i god tro utifrån resonemanget att det inte är möjligt med fullständig objektivitet inom den samhällsvetenskapliga forskningen (Bryman & Bell, 2013). Det som är granskarens huvuduppgift är att kontrollera att forskarens egna värderingar inte påverkat resultatet medvetet.

3.4.2 Äkthet

I kvalitativ forskning används även kriteriet äkthet för att bedöma kvaliteten (Bryman & Bell, 2013). En rättvis bild är ett kriterium inom äkthet och med det menas att de människor som studerats åsikter och uppfattningar ska skildra en tillräckligt rättvis bild. För att uppnå detta kvalitetskriterie i denna studie har respondentvalidering använts. Detta gör att respondenterna kan avgöra om deras åsikter och uppfattningar har skildrats på ett korrekt sätt.

3.4.3 Generaliserbarhet

Uppsatsens ansats är kvalitativ och empirin samlas in genom intervjuer med fem småföretagare inom lantbruk och entreprenad. Detta fåtal fallföretag innebär att det råder svårigheter i att generalisera resultaten. Men målet med studien är inte att komma fram till en

allmän sanning utan att bidra till djupare förklaringar med fokus på fallföretagens unika kontext.

3.4.4 Etisk reflektion

Under uppsatsens process har vi tagit hänsyn till de etiska principerna; eventuell skada, bristande samtycke, inkräktande på privatlivet och falska förespeglingar, vilka beskrivs av Bryman & Bell (2013). Vid inledande kontakt med fallföretagen presenterades studiens syfte och företagarna förfrågades om de var intresserade att medverka i en intervju. Vidare förklarades hur intervjun skulle gå tillväga och de fick även information om att deltagandet var helt frivilligt. För att inte inkräkta på respondenternas privatliv angavs att respondenterna skulle förbli anonyma och de fick förklarat för sig i vilken grad deras företag kommer att beskrivas i studien. Företagarna informerades även om att materialet som insamlades under intervjuerna endast kommer att användas i forskningssyfte. Under intervjuerna kunde företagarna avbryta när de ville och om det var någon fråga som de inte kände sig bekväma med lämnades denna fråga obesvarad. Innan publicering av material från intervjuerna har en respondentvalidering skett för att undvika eventuella missuppfattningar.

4 Empiri

I detta kapitel presenteras den empiri som insamlats under intervjuerna med de fem fallföretagen. Företagen kommer att presenteras var för sig och namnen på företagarna är fiktiva för att bevara deras anonymitet. Empirin kommer sedan analyseras relaterat till den teoretiska referensramen i nästkommande kapitel.

4.1 Företag A

4.1.1 Bakgrund om företaget och företagaren

Företag A är ett entreprenadföretag inom mark och anläggning som ägs och drivs av Adam. Företaget utför alla typer av grävuppsdrag men är specialiserade inom fiber och kabelarbeten. Adam har en gymnasieutbildning från ett naturbruksgymnasium med inriktning jordbruk. Efter en kort period som anställd startade han år 2010 sitt eget företag. Från början hyrde han ut sig själv till andra och gjorde mindre anläggningsjobb. Sedan dess har företaget utvecklats genom att köpa in maskiner och olika specialredskap. Adam har två större traktorgrävare samt en minigrävare och så hyr han även in en maskin. Företaget har två heltidsanställda men det senaste halvåret har Adam haft sex personer på lönelistan med sig själv inräknad.

Adam anger att anledningen till att han startade eget var för att han ville ha frihet och bestämma mer själv vilket han tyckte var svåråtkomligt som anställd. Det främsta syftet med företaget är att få göra det han tycker är roligt varje dag samtidigt som han får välja sina arbetskamrater. Adams roll i företaget är främst att vara med ute i fält och arbeta med de praktiska momenten. Sen strukturerar han även upp arbetet så att det flyter på bra och personalen vet vad de ska göra. Att jaga kommande arbeten och skapa goda relationer till uppdragsgivare är ytterligare en viktig del för att se till att det hela tiden finns jobb. Administrativt betalar- och skickar han fakturor, han räknar även på en del uppdrag.

4.1.2. Redovisningshantering

Adam gör inte sin redovisning själv utan lämnar allt till en konsultbyrå. Han fakturerar och betalar räkningar sedan lägger han ihop allt och lämnar till redovisningskonsulten månadsvis. Anledningen till att han lejer ut all redovisning är på grund av osäkerhet, tidsbrist och för att han vill lägga fokus på det han kan bäst. Ju mer företaget har växt så har Adam blivit mer intresserad av att sätta sig in i företagets ekonomi. Men i dagsläget har han fullt med grävuppsdrag och det känns då inte rätt att lägga ner tiden på redovisning.

”Hade jag inte haft den omfattning på jobb hade jag känt att det vore intressant att sätta sig in i redovisningen. Men när jag vet att jag har jobb så att jag skulle kunna gräva 17 timmar om dagen vill man inte slösa bort den tiden på att sitta med redovisning istället.”

De fördelar Adam ser med att lämna bort redovisningen är att redovisningskonsulterna ständigt är uppdaterade och har expertkunnande. Han känner trygghet i att konsulterna vet vad de håller på med istället för att han själv ska sitta som en “halvamatör” och grubbla över om det blir rätt. Om Adam valt att sätta sig in i redovisningen vid verksamhetsstarten tror han att andra arbetsmoment blivit bortprioriterade, eller att han definitivt inte hade haft någon fritid. Nackdelen med att lämna bort redovisningen är att han känner att han skulle vilja vara mer insatt ibland. När företaget har blivit större har känslan av att vilja ha mer inblick och kontroll över företaget ökat.

Adam har anlitat samma redovisningsbyrå från företagsstarten. Han har kontakt med redovisningskonsulten månadsvis antingen via telefon eller mail. De pratar främst om löner och eventuellt om det saknas något kvitto. Han får finansiella rapporter kvartalsvis via mail men de talas aldrig vid angående dessa. Adam uttrycker att det ibland känns lite läskigt att de inte pratar mer när det handlar om så stora pengar. Han anger att det i framtiden kan bli mer aktuellt att sätta sig in i redovisningen om företaget fortsätter växa i samma takt. Han tycker att det känns mer och mer intressant, samtidigt som han har en känsla av att ha mindre kontroll över företagets ekonomiska situation.

4.1.3 Attityd och kunskap gentemot redovisningen

Adam tror att han har en sämre kunskap och kontroll över företagets ekonomi jämfört med företagare som är mer insatta i sin redovisning men ser det inte som ett problem i dagsläget. Han har sagt till redovisningskonsulten som det är, att han inte har någon vidare kunskap om redovisning. Han har gett dem två riktlinjer vid årsredovisningen; han vill inte göra några överavskrivningar eftersom han inte ser någon vits med att skjuta på skatten, och att han vill ha ut så mycket pengar som möjligt till så lite skatt som möjligt. Förutom dessa riktlinjer är han inte med och påverkar på något vis. De har heller inget möte innan bokslutet eftersom Adam tycker att det är slöseri med både hans egen och redovisarens tid. Han litar istället på att de gör det som är bäst.

”Jag har sagt som det är att jag inte kan så speciellt mycket men att jag litar på att de gör det som är bäst.”

Adam anser att redovisningen för honom i dagsläget är mer som ett krav än ett användbart verktyg och att anledningen till att man redovisar är för att man är så illa tvungen. Han anser att de finansiella rapporterna främst riktar sig till banken och skatteverket, men att de även är bra för hans egen skull. Han säger att han inte lägger upp någon strategi men att det är intressant att se hur mycket pengar som går vart.

”För mig är det mer som ett krav.”

Vid investeringsbeslut tar Adam ofta råd från vänner och bekanta inom samma bransch. Han säger att det även är mycket upp till uppdragsgivares efterfrågan, om de vill att man ska utöka med maskiner. Adam gör inga egna kalkyler på papper men gör överslagsberäkningar med miniräknaren. Han kollar hur mycket pengar som finns på checkräkningskontot och vet på ett ungefär hur mycket pengar som ska komma in och bestals ut. Sedan ringer han till redovisningskonsulten och frågar om det fungerar att göra investeringen.

4.1.4 Användning av redovisningen

Adam använder sig av redovisningen för att se över företagets kostnader och tycker att det är bra när allt är specificerat. Han anser inte att han använder redovisningen som något beslutsunderlag, han kan titta på hur mycket pengar han har på checkräkningskontot men sen ringer han till redovisningskonsulten och frågar om företagets finansiella ställning innan han tar större beslut.

4.2 Företag B

4.2.1 Bakgrund om företaget och företagaren

Företag B är ett lantbruksföretag med växtodling och nötköttproduktion som drivs av Bertil. Han har gått en tvåårig lantbruksutbildning och arbetade sedan några år som anställd. Bertil började som egenföretagare år 1990 och köpte år 1997 sin egen gård och startade

djurproduktionen. Sedan dess har han byggt ut djurstallarna i flera omgångar och även köpt till mer mark. Det senaste bygget av djurstall är i full gång vid intervjun. Han har en anställd i företaget och samarbetar även med sin brorson. Brorsonen har en egen växtodlingsgård som tidigare bedrivits av Bertils bror.

Anledningen till att Bertil blev egenföretagare var att han kände att han ville ha något eget. Bertil ser inte sig själv som någon förvaltare utan vill att det ska hända saker och ting. Han säger att det inte behöver hända något varje år men att det hela tiden ska röra sig framåt och att omsättningen ska stiga lite. En nackdel, speciellt som djurägare, är att det är svårt att vara ledig vilket han saknat lite mer nu när han blivit äldre. Bertil roll som egenföretagare är först och främst att sköta djuren tillsammans med den anställda. Han tycker att det är skönt att komma igång med arbetet direkt på morgonen och kan då under tiden tänka på vad som ska göras resten av dagen. Vid nio äter de frukost och då hinner Bertil även med det administrativa. Han brukar ta runt en timme då för att kolla igenom datorn, betala räkningar och ringa runt till folk. Sen fortsätter dagen med olika praktiska sysslor.

4.2.2. Redovisningshantering

I dagsläget lejer Bertil ut all redovisning till en extern redovisningskonsult, men han har även skött den löpande bokföringen själv. För cirka tio år sedan läste han en redovisningskurs och redovisade själv fram till bokslutet. I början var det roligt och han kände sig på hugget, men sen tyckte han det var svårt att prioritera mellan arbetsuppgifterna. Bertil förklarar även att redovisningskonsulten då istället fick lägga ner mer tid vid årsbokslutet för att kolla över och stämma av allt vilket kostade pengar. Så efter en period överlät han all redovisning till den externa redovisaren igen. Den främsta anledningen är tidsbristen och att han vill prioritera annat arbete.

”Ja, så är det ju så att vara egenföretagare det gäller ju att prioritera lagom på något sätt. Det är ju en väldigt svår konst.”

Bertil har kontinuerlig kontakt med redovisningskonsulten och de diskuterar igenom resultat- och balansräkning flera gånger om året. Det kan vara av olika anledningar men främst om han vill bygga eller investera i olika saker. Han bytte konsult för cirka ett halvår sedan eftersom hans dåvarande kontaktperson gick i pension. De har inte gjort något bokslut ännu men hittills han tycker att bytet har varit positivt eftersom, hans nya kontaktperson är mer diskussionsvillig. I framtiden planerar Bertil att hantera bokföringen på samma sätt som idag. Han är dock intresserad av ta reda på mer om det så kallade “digital företagare”. Det är inte aktuellt att byta i dagsläget eftersom att andra saker i verksamheten kräver mycket tid.

4.2.3 Attityd och kunskap gentemot redovisningen

Bertil anser att redovisningen är ett bra hjälpmedel för att hålla koll på företaget och så är den ju även ett krav från skattemyndigheten. Han säger att han läser och tittar över resultat och balansräkningen men kanske inte varje månad. Bertil fortsätter att förklara att redovisningen är bra för att hela tiden se hur det går, men att han kanske inte använder sig av den så mycket eftersom siffrorna på något vis är historia.

”Bokföringen blir ju lite historia i alla fall hela tiden.”

Bertil anger att det faktum att han genomgått en redovisningskurs för att under en period göra sin egen löpande bokföring varit lärorikt. Han säger att det absolut bidragit till förståelsen och att han tycker att han kan läsa resultat- och balansrapporter ganska bra. Men eftersom det

egna utförandet av bokföringen bidrog till att andra viktigare delar i företaget blev eftersatta så valde han ändå ett leja ut redovisningen igen.

Bertil brukar diskutera med sin redovisningskonsult innan han tar beslut om att bygga eller investera i olika saker. I det allra första läget när Bertil hade funderingar på att investera i det nya djurstallet var han nere och diskuterade med sin redovisningskonsult. De gjorde då lite överslagsberäkningar och diskuterade om det var något att satsa på. I nästa steg tog han kontakt med en rådgivare på LRF konsult som hjälpte till att göra beräkningar inför en ansökan om investeringsstöd. Efter detta tyckte Bertil att han hade ett bra beslutsunderlag och efter att han fått besked om investeringsstöd så tog han beslutet om att bygga.

”Jag var nere och diskutera med honom innan jag bestämde mig för att bygga det där djurstallet och vi gjorde lite överslagsberäkningar om vi trodde att det var något att göra eller satsa på.”

4.2.4 Användning av redovisningen

Bertil tycker att redovisningen är användbar för att få en överblick för hur det går för företaget. Inför bokslut är Bertil med och beslutar om värderingar och avskrivningar. Han och redovisningskonsulten diskuterar igenom lagervärderingar och så vidare. Sen försöker de vara någorlunda konsekventa mellan åren.

”Jag läser väl och tittar över resultat och balansräkningen, men kanske inte varje månad precis. Sen diskuterar man med honom, ja jag kan ju säga att jag gör det flera gånger om året, av olika anledningar t.ex. om man vill bygga eller investera i något.”

Om Bertil ska investera eller bygga så diskuterar han igenom detta med sin redovisningskonsult och de ser över om det är något att satsa på. När Bertil gör egna beräkningar använder han inte information från redovisningen eftersom redovisningen hela tiden blir lite historia. Han tycker att han har koll på de aktuella kostnaderna och intäkterna.

4.3 Företag C

4.3.1 Bakgrund om företaget och företagaren

Företag C är en entreprenadverksamhet inom bygg och anläggning som drivs av Calle. Han startade företaget år 2004 och det har sedan dess utvecklats bra och ökat lite varje år förutom de senaste två åren då det har gått lite sämre resultatmässigt. Fram till ett halvår sedan hade Calle två anställda, den ena sade han upp i somras och den andra tog över en maskin och blev egen för fjorton dagar sedan. Anledning till neddragning av anställda var för att kostnaden inte vägde upp nyttan och Calle vill istället utveckla företaget på något annat vis.

Anledningen till att Calle valde att starta eget var det brinnande intresset för maskiner, men även för att han ville gå i sin fars fotspår som också var egenföretagare. Fördelar med att vara egen är friheten och få göra det som man tycker är roligt. Samtidigt krävs det mycket arbete och ett större ansvar. Calles främsta arbetsuppgift är att själv köra maskin och nu när han dragit ned på de anställda så har han inte lika mycket med att strukturera upp arbetet. Administrativt lägger han in alla fakturor till betalning och tar ut ett kontoutdrag som han lämnar över till en redovisningsbyrå. De mejlar sedan tillbaka vad han ska betala i skatter. På kort sikt är målet med verksamheten att bibehålla det han har nu, men i framtiden vill Calle gärna öka och utveckla företaget.

4.3.2 Redovisningshantering

Calle gjorde sin redovisning själv under en kortare period vid verksamhetsstarten men valde sedan att leja ut all redovisning till en konsultbyrå. Beslutet att lämna bort redovisningen tog han i samband med sin fars bortgång. Att beslutet togs just då berodde på att de haft samma revisor som nu skulle ta hand om faderns räkenskaper och då passade det bra att hon tog hand om Calles också. Calle ansåg att den tiden han förut lagt på redovisningen kunde han istället lägga på det han gjorde bäst. Han tyckte att revisorn fick lägga ner mycket tid vid bokslutet vilket kostade pengar. Då tyckte han att det var bättre att betala för hela tjänsten och att allt blev rätt direkt. Han har inte ångrat beslutet och kan inte se några nackdelar med det eftersom han har lite blick för det själv samtidigt som han har en bra relation till redovisningskonsulten.

”Med tanke på tiden jag fick lägga och vad det skulle kosta att leja ut så tyckte jag att jag kunde lägga den tiden på annat.”

Calle har haft kontakt med redovisningskonsulten en gång i månaden då han har åkt ut till redovisningsbyrån med material och stämt av. Det har varit en väldigt familjär stämning och när det har passat så har de även bjudit på fika och är lättsamma att prata med. Calle har haft samma redovisare under hela tiden men nu börjar hon närma sig pension. Han anser att hon varit behjälplig på många vis och har varit väldigt nöjd med tjänsten. Även efterträdaren har visat på bra kunskaper så det kommer nog inte bli några problem att byta kontaktperson. Som det ser ut idag kommer Calle fortsätta hantera redovisningen på detta sätt även i framtiden och anlita samma redovisningsfirma.

4.3.3 Attityd och kunskap gentemot redovisningen

Calle tycker att redovisningen är användbar och han har haft nytta av den bl.a för att jämma ut resultat mellan åren och som underlag vid kreditansökan. Han tycker att han är ganska insatt i redovisningstermer och hur redovisningen fungerar tack vare att han haft ett eget bokföringsprogram som han använt i början. När Calle får frågan om han tror att det faktum att han gjort redovisningen själv har bidragit till en bättre kunskap, svarar han att det har gett kunskap tillbaka att sätta sig in i det från början. Han anger att det har hjälpt med kommunikationen med redovisaren att han har förståelse för vad de gör och hur det fungerar med avskrivningar och liknande.

”Jag hade ett eget bokföringsprogram som jag körde i början så jag tycker att jag är ganska insatt och fattar det här med avskrivningar. Det har också hjälpt kommunikationen med redovisningskonsulten när jag vet vad dom håller på med.”

Calle anser inte att han har en sämre koll på sina siffror än någon som gör all redovisning själv. När redovisaren skickar över vad han ska betala i moms skickar hon även resultat och balansräkning. Då tycker han att det är enkelt att titta över hur han ligger till. Om det är några siffror han behöver är det bara att lyfta telefonen så mejlar redovisaren över det. Han tycker att han har en lika bra inblick fast redovisningskonsulten sköter allt.

”Har jag en ny maskin på gång bollar jag alltid med revisorn så att jag inte sätter mig på något tokigt. Jag bollar även småfrågor och även när det är småsaker.”

Vid större investeringsbeslut diskuterar Calle alltid med sin redovisningskonsult. Tillvägagångssättet vid investering brukar gå till så att han först ser ett behov vilket beror

mycket på uppdragsgivare. I stora drag brukar Calle veta hur mycket en specifik maskin omsätter och hur stora driftskostnaderna är. Praktiska aspekter diskuterar han med kollegor inom samma bransch. Sen presenterar Calle hur han tänker för redovisaren och då säger hon om det går eller inte, eller om det är något som han själv inte tänkt på. Det är inte bara vid stora investeringar utan även småsaker brukar han diskutera med redovisningskonsulten.

4.3.4 Användning av redovisningen

Hon ringer och kollar med mig och jag bollar givetvis tillbaka, jag vet bättre vad en maskin är värd efter sju år än vad hon vet.”

Vid beslut i samband med bokslut är Calle med och påverkar. Redovisaren ringer alltid och diskuterar inför bokslut. Speciellt när det gäller avskrivningstider på maskiner har Calle själv en bättre kunskap om vad en specifik maskin är värd efter sju år. De sista två åren när det har gått lite sämre resultatmässigt för företaget anser Calle att redovisningskonsulten varit stöttande och inte sett det som ett problem. Under de åren då det istället nästan gick ”för bra” gjorde de mycket överavskrivningar och det har nästan varit bra att det gått lite sämre så han fått chansen att föra tillbaka dem vid ett bra tillfälle. Han kan inte säga att han själv analyserar eller hämtar information från redovisningen till kalkyler. Han tycker istället att det går smidigt att diskutera med redovisningskonsulten om företagets finansiella ställning.

4.4 Företag D

4.4.1 Bakgrund om företaget och företagaren

Företag D är ett lantbruks- och entreprenadföretag som ägs och drivs av Daniel och hans fru Daniella. I lantbruket bedriver de växtodling och nötköttsproduktion och i entreprenaden utför de framförallt kabelschakt av fiber men även elarbeten. Företaget startade år 2012 när paret köpte gården och idag sysselsätter verksamheten totalt åtta personer varav fyra är heltidsanställda och fyra är inhyrda som F-skattare. De anställda arbetar främst inom entreprenaden där Daniel är arbetsledare. På entreprenaden har de just nu tre grävmaskiner varav två egenägda och en inhyrd.

Anledningen till att Daniel valde att bli egenföretagare var en drivkraft. Att vara egenföretagare ger möjlighet att påverka både sin vardag och sitt arbete helt och hållet själv. Det ger förutsättningar för att kunna utvecklas och få utlopp för det man vill göra. Daniel anger att han arbetat som anställd tidigare vilket också var roligt och på ett sätt tryggare. Men som person är han rastlös och vill gärna hoppa på nya projekt vilket är svårt att göra som anställd. Daniels roll i företaget är på pappret som VD, men i praktiken är han arbetsledare på entreprenaden. Daniel sköter även ekonomin i företaget. Han anger att han lägger minst en heldag på kontoret i veckan, men det blir på kvällstid och då ungefär en och en halv timme per kväll. Daniel har allt personalansvar och sköter även växtodlingen. Daniella ansvarar för djuren och försäljning av köttlådor. Hon sköter kundkontakten, marknadsföring, bokning och leverans.

4.4.2 Redovisningshantering

Daniel sköter företagets löpande bokföring själv. Anledningen till att han gör den själv är dels för att han är intresserad, men sen tycker Daniel även att det är en förutsättning för att kunna hålla koll på likviditeten och ekonomin. Det är speciellt viktigt nu eftersom företaget är i tillväxtfas och blöder likviditet. Att då ha den löpande bokföringen i egen regi är ett väldigt bra verktyg för att ha kontroll. Daniel tycker att det helt klart är värt den tiden som han lägger ner på redovisningen och det har varit viktigt för honom att göra redovisningen själv.

”Jag sköter löpande bokföring själv dels för att jag är intresserad men sen tycker jag också att det är en förutsättning om du ska kunna hålla koll på likviditet och ekonomi.”

Vid bokslut tar företaget hjälp av en extern konsult för att kunna balansera mellan bolagen då de har både aktiebolag och enskild firma. Den kompetens som krävs för det anser inte Daniel att de själva har idag. Men han är med och påverkar och lär sig mycket genom att göra på detta sätt. Daniel tycker inte att det finns något syfte med att göra bokslutet själv när de har så mycket att göra och han menar även att det finns en risk att “saker faller mellan stolarna” eftersom de saknar kompetensen. I framtiden kommer företaget att hantera sin redovisning på samma sätt som de gör idag eftersom de tycker att det upplägget funkar bra och är bäst för dem.

4.4.3 Attityd och kunskap gentemot redovisningen

För Daniel personligen är redovisningen ett måste för att kunna ha kontroll och ett bra redskap för att kunna styra företaget. Bokslutet ser han som ett verktyg för att kunna se vart de kan förbättra företaget någonstans. Han tycker att det är bra för att hålla kostnader i schack. Daniel tittar även på intäktsidan för att utvärdera företagets verksamhet, här är exempelvis vinstmarginalen intressant för om företaget ska fortsätta med en viss verksamhetsgren. Ur allmänhetens intresse är redovisningen nödvändig eftersom alla måste betala skatt.

”Bokslutet är ju ett verktyg för att se vart vi kan förbättra oss någonstans. Är det rimligt att ha 55 000 kr i förbrukningsinventarier i verkstad som kostnad varje år, eller kan man kanske hålla kvar sina handskar en månad längre istället för att det ligger och skräpar handskar överallt.”

Daniel läste samhälls-ekonomi på gymnasiet och där fick han prova på löpande bokföring, vilket han tyckte var roligt. Sedan vidareutbildade han sig till lantmästare och även där kom han i kontakt med bokföring men han tyckte inte det var på någon avancerad nivå. Förutom det han fick i skolan är han helt och hållet självlärd. Han anger att han fått lära sig genom att korrigera verifikationer ”learning by doing i princip”. Daniel fortsätter att förklara att i början blev det många korrigeringar och visst tog det längre tid, men att det är så du lär dig på riktigt. I början tvivlade han ibland på sin förmåga men så säger Daniel att han är för tjurskallig för att ge upp. Daniel säger att han själv tror att han har en bättre kontroll och kunskap över sin ekonomi jämfört med företagare som lejer ut redovisningen. Han säger att han såklart inte kan svara för andra men att han uppskattar att det är så.

”Learning by doing i princip. Det blev många korrigeringar i början, men det är ju så du lär dig på riktigt. Så det är helt och hållet självlärt efter det i skolan så klart.”

Daniel anger att han aldrig använder sig av rådgivare vid investeringsbeslut. Han pratar ofta med kollegor inom samma bransch vilket han säger kan ses som en indirekt rådgivning. Men de ringer inte till något företag som erbjuder rådgivningstjänster och ber dem göra en bidragskalkyl på att köpa en ny traktor till exempel. Sådana kalkyler gör de själva. Nyligen investerade de i att bygga ett nytt djurstall och även där räknade de själva. Daniel säger att han tror det handlar mycket om mentala spärrar att inte göra sådant själv. Att det känns jobbigt bara för att det har med papper att göra eller för att länsstyrelsen eller jordbruksverket ska blandas in. Det är egentligen bara att logga in på mina sidor och följa instruktionerna och göra en investeringsansökan.

4.4.4 Användning av redovisningen

Daniel säger att han helt klart använder redovisningen som beslutsunderlag. Vid boksluten är Daniel med och påverkar hur mycket som ska skrivas av och hur mycket skatt som ska skjutas upp. Deras investeringsplan är en viktig faktor för att avgöra vilket år företaget kommer lyfta stora kostnader och när det är mest lämpligt att skjuta upp skatten.

Redovisningen används bl.a för kostnadsställen. De ser över kostnader och resonerar om de är rimliga i förhållande till behov och jämfört med intäkter. Han jämför även med hur det har sett ut föregående år. När Daniel ska fatta ett investeringsbeslut använder han sig ofta av redovisningen som underlag. Redovisningen kan bland annat ge information om vilka intäkter men framför allt vilka kostnader de haft på tidigare maskiner. I mån av tid gör Daniel även djupare analys av företaget. Han säger att det går att plocka ut hur mycket som helst. Mått som de ofta använder sig av är vinstmarginal både före och efter avskrivningar samt belåningsgrad i förhållande till omsättning.

4.5 Företag E

4.5.1 Bakgrund om företaget och företagaren

Företag E är ett lantbruksföretag bestående av växtodling, nötkreatur och värphöns. Företaget startades av Erik som har växt upp på en gård och har en tvåårig yrkesutbildning som driftledare inom lantbruk. År 1988 började han som enmansföretagare och arrenderade mark för växtodling. 1994 köpte Erik till en större lantbruksfastighet och sedan dess har företaget utvecklats genom att köpa till mer mark, bygga stallar för värphöns och nötkreatur. År 1999 blev även Eriks fru Eva delaktig i verksamheten. Företaget har från uppstarten växt mycket och har i dagsläget 20 anställda.

Anledningen till att Erik blev egenföretagare var för att han tidigt upptäckte att han inte kunde ta order från andra. Han säger att han inte var anställningsbar och att det aldrig funnits något annat alternativ. Det huvudsakliga syftet med att driva företaget är enligt Erik att ha roligt och tjäna pengar samtidigt som han får hitta rätt människor att arbeta med. Eriks främsta roll i företaget är som arbetsledare. Varje morgon innan klockan sju träffas han och de anställda för att diskutera dagens upplägg. Sen händer det mycket oförutsägbart under dagen som han måste lösa tillsammans med personalen. Erik spenderar även mycket tid på kontoret administrativa sysslor som exempelvis EU-ansökningar, verksamhetsplanering och produktionsuppföljning. Det är även viktigt för Erik att vara med ute i fält och göra de operativa arbetsuppgifterna.

4.5.2 Redovisningshantering

Erik utförde från verksamhetsstarten all redovisning själv, inklusive bokslut och deklaration. Sedan Eva kom in i företaget gör hon den löpande bokföringen. Efter att företaget växt och blivit mer komplext gör de ett s.k. förberett bokslut själva och får sedan hjälp med slutförandet av en redovisningskonsult som är bättre uppdaterad angående redovisningsregler och praxis.

”När jag var ren spannmålsodlare skötte jag allt inklusive bokslut och deklaration, sen när det vart betydligt mer tog jag hjälp.”

Erik anger att den främsta anledningen till att de gör redovisningen själva är för att de vill ha kontroll och ta sina egna beslut. Idag gör Eva den löpande bokföringen men de för hela tiden en diskussion kring redovisningen vilket han anser inte skulle fungera med en extern

redovisare. Han säger att den externa redovisaren skulle få göra mycket antaganden om saker och ting eftersom det försvinner en hel del information på vägen då det är omöjligt att diskutera igenom varenda detalj. Det är viktigt för Erik att alla kostnader hamnar på rätt enhet för att kunna följa upp aktiviteter. Han använder informationen kontinuerligt och att behöva kontakta redovisningskonsulten varje gång han behöver information säger han inte skulle fungera.

”Det blir mycket antaganden annars, den som gör jobbet antar att det är såhär, och så blir det så.”

När Erik får frågan om hur de kommer hantera redovisningen i framtiden anger han att det i nuläget är på gränsen till att de klarar av att utföra den själva, men att det inte kommer bli aktuellt att leja ut redovisningen. För att få en minskad arbetsbörda kan det istället bli aktuellt att anställa någon som arbetar med redovisningen internt i företaget. Erik säger att det måste vara någon som är på plats så att han hela tiden har tillgång till all information och kan diskutera oklarheter.

4.5.3 Attityd och kunskap gentemot redovisningen

Redovisningen är viktig för Erik för att få en insyn och känsla för allt som händer i företaget. Han säger att utan redovisningen finns inte företaget och att redovisningen är med honom i allt. Han anger att han tänker redovisning, bokföring och resultatkontroll hela tiden, att han tänker på varje liten maskin om den ska löna sig eller inte. Om något börjar sticka iväg i kostnader följer han upp vad det kan bero på och vad som kan göras åt saken. Erik anser att redovisningen är viktig vid alla möjliga ekonomiska beslut både i verksamhetens vardagliga aktiviteter, men också när banken ska avgöra om man får köpa något eller som grund gentemot skatteverket.

”Man tänker redovisning och bokföring och resultatkontroll i allt skulle jag vilja säga.”

Erik tror att han själv har bättre kunskap och kontroll över sitt företags ekonomi jämfört med företagare som lejer ut all redovisning. Han tror att det är viktigt att ha gjort redovisningen själv för annars förstår man inte debet och kredit eller hur redovisningen fungerar. Han fortsätter att förklara att det för honom idag har varit bra att han gjorde all redovisning själv i början, att det i alla fall för honom varit viktigt att göra redovisningen själv. Det har även underlättat kommunikationen med utomstående parter angående företagets finansiella ställning.

”Det är väldigt bra för mig idag att jag gjorde det själv då. Det är väldigt mycket lättare att kommunicera och förstå, vilket jag tycker är mycket viktigt för mig.”

Vid beslut om investeringar gör Erik alltid egna kalkyler och kan hämta relevant information från redovisningen. Erik anger att rådgivare är den sista man pratar med, och då vill man egentligen bara att dom ska hålla med. Han fortsätter att förklara att om han någon gång får kalkyler från en rådgivare måste han ändå göra om dem själv.

4.5.4 Användning av redovisningen

Inför bokslut bestämmer Erik avskrivningar själv för att det ska stämma överens med den ekonomiska livslängden och för att undvika vinst vid avyttring av inventarier. De förbereder som sagt allt själva men går sedan igenom det med en redovisningskonsult.

Redovisningen är med Erik i alla företagets aktiviteter och används för att följa upp resultatenheter kostnader och intäkter. Han för in siffror från redovisningen i program för produktionsuppföljning. Han kan även hämta relevant information från redovisningen vid större investeringsbeslut. Erik anger också att redovisningen är ett väldigt bra verktyg för att skapa legitimitet hos intressenter som exempelvis banken. Han påpekar att det då även är viktigt att kunna sina egna siffror så att man kan förklara sig.

5 Analys

I detta kapitel analyseras empirin utifrån den teoretiska referensramen. Kapitlet avslutas med en sammanfattande analysmodell.

5.1 Småföretagare

Det är viktigt att ha en inblick i småföretagares vardag för att få en bättre förståelse för deras förutsättningar när det gäller redovisning och företagsstyrning. Några karaktärsdrag som skiljer småföretag från stora är att de ofta är ägar-ledda, de har ofta begränsade resurser och de organisatoriska strategierna sammanfaller ofta med personliga mål (Beaver, 2003a; b).

Fallföretagen uppger några olika anledningar till varför de valt att driva eget företag men gemensamt är att det inte främst är pga. ekonomisk vinning. Istället anger de mer personliga orsaker som frihet, att vilja bestämma själv, svårigheter att ta order, ett brinnande intresse och möjligheten att få påverka både sin vardag och sitt arbete. Det är viktigt att förstå att när personliga-, familje- och livsstils hänseenden bestämmer strategier kan de ofta skilja sig med konventionella ekonomiska kriterier (Beaver, 2003b).

Studiens samtliga företag är ägar-ledda och företagarna har många olika arbetsuppgifter. De är med och utför det praktiska arbetet, de är arbetsledare, de sköter administrativt arbete och underhåller relationen till utomstående intressenter. Detta innebär att de ständigt måste prioritera hur mycket tid och engagemang de kan lägga på respektive arbetsuppgift. Resultaten är i linje med resonemanget av Brown *et al.* (2006) att småföretagare med begränsade resurser ofta prioriterar mellan olika arbetsmoment vilket påverkar den tid de väljer att lägga på redovisningen.

5.2 Outsourcing

Samtliga fallföretagen måste prioritera mellan hur mycket tid de ska lägga på praktiskt-respektive administrativt arbete. Detta har bidragit till att fallföretagen sköter redovisningen på olika vis. Företag A, B och C outsourcar all redovisning från den löpande bokföringen till färdigställande av bokslut. Företag D gör den löpande bokföringen själv men tar sedan extern hjälp för att upprätta bokslut. Företag E gör ett s.k. förberett bokslut och tar in en redovisningskonsult för att gå igenom det allra sista.

Tabell 4: Fallföretagens outsourcingintensitet

	Outsourcar löpande bokföring och bokslut	Outsourcar bokslut	Förbereder bokslut och outsourcar sista rådgivningen
Företag A	x		
Företag B	x		
Företag C	x		
Företag D		x	
Företag E			x

För fallföretagen som outsourcar rutinmässig redovisning är den främsta orsaken tidsbrist och att vilja prioritera kärnverksamheten. Företag B och C tar även upp kostnadsaspekten då de ansåg att det var mer prisvärt att leja ut hela redovisningen jämfört med enbart bokslutet. Både kostnadsreducering och förbättrade operativa processer är två vanliga orsaker till att företag väljer att outsourca olika tjänster (Quélin & François, 2003).

Samtliga fallföretagen anger specialkunskaper som en orsak till outsourcing. För de företag

som outsourcade icke- rutinmässiga tjänster var detta den främsta anledningen vilket är i linje med resultaten från Everaert *et al.* (2007). Både företag D och E anger att viktiga anledningar till att göra redovisningen själva är att behålla intern kontroll och att det är ett viktigt verktyg för att ständigt hålla sig uppdaterad om företagets ekonomiska aktiviteter. Även detta stämmer överens med Everaert *et al.* (2007) som beskriver att outsourcing kan innebära att finansiell informationen inte längre finns tillgänglig inom företaget och att denna brist minskar företagets förmåga att noggrant övervaka sin egen finansiella utveckling. Erik uttrycker även att han tror att det skulle finnas risk för informationsasymmetri som kan leda till att redovisningskonsulten tar beslut som inte är optimala för företaget.

5.3 Finansiell förmåga

5.3.1 Företagarnas finansiella förmåga

De intervjuade företagsledarna har givit olika bilder av deras finansiella förmåga. Företag A tycktes vara medveten om sin egen bristande kunskap inom redovisning men såg i dagsläget inte detta som betydelsefullt jämfört med andra aspekter av att driva sitt företag. Samtidigt uttrycker han en viss oro över att inte ha kontroll över företagets och en vilja att få mer insyn över företagets ekonomi.

Företag B och C uppvisar vissa finansiella färdigheter, men kanske inte i den utsträckningen att de själva med säkerhet kan analysera den ekonomiska informationen från redovisningen och sedan agera i enlighet därefter. De har kunskaper för att kunna läsa balans- och resultatrapporter vilket underlättar samarbete och kommunikation med den externa redovisaren. Företagarna har dock inte själva färdigheterna för att fatta välgrundade beslut utan är beroende av uttalanden från redovisningskonsulten eller annan ekonomisk rådgivare. Företagarna såg inte detta som ett problem utan uppskattade den tjänst redovisningskonsulten utförde vilket ger dem själva möjlighet att fokusera på kärnverksamheten.

Företag D och E uppvisar en god finansiell förmåga. De använder den ekonomiska informationen från redovisningen aktivt i företagets vardag och tycker att den är betydelsefull för verksamhetsstyrningen. Vid beslut angående investeringar använder de själva information från redovisningen och förlitar sig inte på uttalanden från rådgivare.

Som angavs i kapitel två kan en relevant finansiell förmåga för en småföretagare anses vara förmågan att förstå och analysera finansiell information relaterad till den egna verksamheten och baserat på detta kunna fatta välgrundade beslut vilka ska bidra till att företaget åstadkommer organisatoriska framgångar. I enlighet med denna definition kan företagare D och E anses ha en mer relevant finansiell förmåga jämfört med företagare B och C, vilka i sig kan anses ha en mer relevant finansiell förmåga jämfört med företag A.

5.3.2 Redovisningshanteringens påverkan på den finansiella förmågan

Samtliga fallföretagare har startat upp sitt eget företag och stod då inför beslutet angående hur de skulle hantera företagets redovisning. Företag A valde att leja bort all redovisning direkt vid verksamhetsstarten och är även den som kan anses ha minst kunskap om redovisningen. Företag B lejde bort redovisningen vid verksamhetsstarten men gick senare en redovisningskurs och utförde under en period den löpande bokföringen själv. Företag C gjorde den löpande bokföringen under en tid vid verksamhetsstarten men valde senare att leja ut den. Både företag B och C anger att det faktum att de gjort den löpande bokföringen själva har bidragit till deras förståelse vilket underlättar kommunikationen med den externa redovisaren. Företag D har gjort företagets löpande bokföring från verksamhetsstarten. Han anger att förutom det han fått lära sig i skolan så har han fått lära sig ”genom att göra”.

Företag E utförde vid verksamhetsstaren hela redovisningsprocessen själv. Han anger att detta har varit en väldig fördel för honom eftersom det bidragit till att han utvecklade en känsla för hela processen.

Även om företagarna kan ha haft olika nivåer av finansiell förmåga innan de startade sitt företag kan vi utifrån intervjuerna konstatera att de företagare som på något vis själva gjort redovisningen anser att de lärt sig genom att göra den vilket bidragit till en ökad kunskap. Detta kan relateras till Hungs (2009) konceptuella modell som visar att erfarenheter från finansiellt beteende återkopplar till den finansiella kunskapen. I detta fall kan utförandet av redovisningen ses som ett finansiellt beteende som sedan återkopplar till kunskapen om redovisningen. Som Hung (2009) vidare konstaterar beror denna relation troligen också på faktorer som exempelvis individens resurser och attityder. De intervjuade småföretagarna har alla begränsat med tid vilket leder till att de måste prioritera mellan arbetsuppgifter. De företagare som har tyckt att redovisningen är intressant har fortsatt att själva göra den, medan de företagare som tyckt att andra sysslor är viktigare har valt att leja ut redovisningen. För företag D och E som av intresse valt att fortsätta utföra redovisningen själva kan detta finansiella beteende sedan ha fortsatt återkopplat till den finansiella kunskapen vilket bidragit till en bättre kunskap om redovisningen jämfört med de andra fallföretagen.

5.4 Redovisningen som beslutsunderlag

Ett av redovisningens huvudsyften är att ligga till grund för olika typer av ekonomiska beslut. För företagsledare kan redovisningen användas som underlag för uppföljning av företagets utveckling och för att planera framtida organisatoriska aktiviteter och beslut (Soceaa, 2012). När fallföretagarna fick frågor angående hur de använder sig av redovisningsinformationen gav de varierande svar. Företagare A anger att han inte använder redovisning som beslutsunderlag eller som ett strategiskt verktyg, men att han ser över kostnaderna. Företagare B uttrycker att informationen från redovisningen är historia och tycker inte den är användbar för framtida beslut, men han resonerar tillsammans med den externa redovisaren vid bokslut och investeringsbeslut. Även företagare C använder redovisningen genom sin redovisningskonsult för att ta beslut angående bokslutsaspekter och investeringar. Företagare D och E är de som lägger mest betydelse åt redovisningsinformationen och använder den aktivt i sin verksamhetsstyrning.

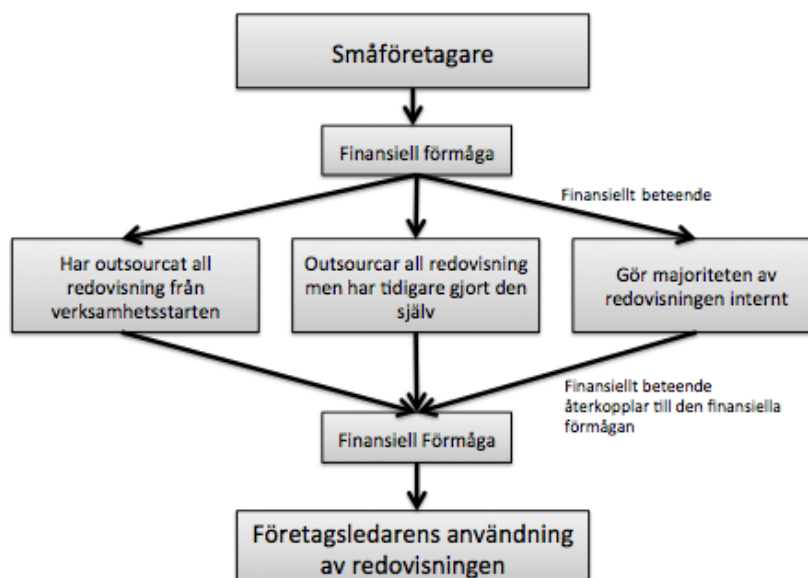
Tabell 5: Företagsledningens användning av redovisningsinformation

Hur företagsledarna använder sig av redovisningsinformationen				
A	B	C	D	E
Använder delårsrapporter för att titta igenom kostnader	Är delaktig vid bokslut och påverkar avskrivningar och överavskrivningar	Är delaktig vid bokslut och påverkar avskrivningar och överavskrivningar	Är delaktig vid bokslut och påverkar avskrivningar, överavskrivningar	Beslutar om avskrivningar, överavskrivningar samt andra skatterelaterade beslut
	Tittar igenom resultat- och balansräkningar	Tittar igenom resultat- och balansräkningar	Kontinuerlig uppföljning av verksamheten	Kontinuerlig uppföljning av verksamhet
	Investeringsbeslut tillsammans med rådgivare	Investeringsbeslut tillsammans med rådgivare	Som underlag vid investeringsbeslut	Använder i produktionsuppföljning
			Djupare analys vid mån av tid	Som underlag vid upprättandet av kalkyler.
			Gör egna nyckeltal	
			För att skapa legitimitet hos bank	För att skapa legitimitet hos intressenter som bank

Tillförlitlig redovisningsinformation ger det underlag som behövs för att fatta beslut som kommer att bidra till att uppfylla företagets ekonomiska och operativa mål (Carragher & Van Auken, 2013). Även med tillgång till tillförlitlig redovisningsinformation är förmågan att förstå och tolka informationen en förutsättning för ett effektivt beslutsfattande. Företag A som har minst kunskaper om redovisning är även den som använder den minst. Företag B och C som har förståelse för redovisningens uppbyggnad använder den indirekt genom redovisningskonsulten vid bokslut och investeringsbeslut. Företag D och E som har en mycket god kunskap om redovisningen använder den självständigt både för kontinuerlig uppföljning av verksamheten samt vid större beslut. Vilket är i enlighet Browns *et al.* (2006) resonemang att finansiell redovisningsinformation ger ägare underlag angående konsekvenser av företagets aktiviteter och implikationerna av deras tidigare beslutsfattande.

5.5 Sammanfattande analys

För att sammanfatta de resultat som framkommit har en analysmodell utvecklats (Figur 5). Högst upp i modellen är studiens småföretagare. Deras företagande drivs av personliga aspekter och de har alla många olika roller i sitt företag. Deras mest begränsade resurs är tid och de måste prioritera mellan administrativt och operativt arbete.

Figur 5: Analysmodell

Vid företagsstarten kan företagarna ha haft olika finansiell förmåga relaterad till redovisning, men beroende på vilket finansiellt beteende de har valt så har den finansiella förmågan påverkats på olika vis. Den företagare som aldrig har engagerat sig i redovisningsprocessen är även den företagare vars finansiella förmåga påverkats minst. De företagare som under en period satt sig in i redovisningen har även utvecklat en viss kunskap om hur redovisningsprocessen går till. Mycket beroende på attityden gentemot redovisningen väljer vissa företagare att ha kvar redovisningen internt. De företagare som tycker redovisningen är intressant och användbar är de som lägger vikt vid att sköta redovisningen själva. Detta beteende har sedan fortsatt återkoppla till den finansiella kunskapen vilket bidragit till att dessa företagare inte är beroende av uttalanden från en rådgivare eller redovisningskonsult vid olika typer av ekonomiska beslut.

Den finansiella förmågan påverkar vidare hur företagsledarna använder sig av redovisningen som beslutsunderlag. Den företagare som lejt ut all redovisning från verksamhetsstarten är den som använder redovisningen minst. De företagare som någongång varit insatta i redovisningsprocessen använder den vid större beslut tillsammans med sin redovisningskonsult. De företagare som gör sin redovisning själva använder den självständigt och aktivt som ett ledningsverktyg i företagets vardagliga aktiviteter samt vid större beslut.

6 Diskussion och slutsatser

Denna uppsats belyser hur småföretagares outsourcing av redovisningstjänster kan påverka deras finansiella förmåga och därav användning av redovisningen som beslutsunderlag. Tidigare studier har visat att det ofta råder låga nivåer av finansiell förmåga hos småföretagare (Brown *et al.*, 2006; Sian & Roberts, 2009; Halabi *et al.*, 2010); och att detta kan vara ett stort hinder för företagets framgång (Bruhn & Zia, 2011; Carraher & Van Auken, 2013; Wise, 2013; Dahmen & Rodríguez, 2014). Det har även föreslagits att den externa redovisaren kan bidra till att förbättra småföretagares finansiella förmåga genom att erbjuda kompletterande rådgivning (Marriott & Marriott, 2000; Gooderham *et al.*, 2004). Denna uppsats belyser istället hur småföretagarens val av outsourcingstrategi kan ha inverkan på företagarens finansiella förmåga. För att uppnå uppsatsens syfte utfördes semistrukturerade intervjuer med fem småföretagare med olikheter i hur engagerad företagsledaren var i företagets redovisningsprocess.

Resultaten visade att bland de intervjuade småföretagarna hade de som gjorde redovisningen internt en bättre finansiell förmåga jämfört med de företagare som lejde ut all redovisning. Vidare hade de företagare som någon gång varit engagerade i redovisningsprocessen en bättre finansiell förmåga än de företagare som aldrig varit engagerade i redovisningen. Detta resultat kan bero på att företagarna som själva varit insatta i redovisningsprocessen har fått kunskaper om redovisningen genom att göra den, till skillnad från företagare som aldrig varit insatta i redovisningen själva.

Resultaten visar även att de företagare som utför majoriteten av redovisningen internt är mer benägna att aktivt och självständigt använda redovisningen som beslutsunderlag. Företagare som lejer ut all redovisning men som tidigare varit insatta i redovisningsprocessen använde inte själva redovisningen som beslutsunderlag, men diskuterade igenom beslut med redovisningskonsulten. Företagare som aldrig varit insatta i redovisningsprocessen visade sig ha väldigt begränsad användning av den. Detta resultat hänger troligtvis ihop med företagarnas finansiella förmåga som i sig kan påverkas av företagets outsourcingstrategi. Detta kan relatera till Marriott & Marriotts (2000) resonemang att en ökad kunskap om redovisningen ökar förståelsen för det värde redovisningsinformationen innehåller och det arbete som krävs för att producera den.

Uppsatsens resultat bör vara användbara för småföretagare själva eftersom det bidrar till en ökad förståelse för hur deras val av outsourcingstrategi kan påverka deras finansiella förmåga och användning av redovisningen som beslutsunderlag. Speciellt med tanke på den kritiska roll företagarens finansiella förmåga har visats haft på företagets framgång (Bruhn & Zia, 2011; Carraher & Van Auken, 2013; Wise, 2013; Dahmen & Rodríguez, 2014). Resultaten kan även bidra till en ökad kunskap för hur småföretagare kan stöttas av övriga aktörer i samhället för att utveckla fler ekonomiskt hållbara småföretag. Exempelvis kan rådgivare föreslå att blivande entreprenörer överväger att sätta sig in i redovisningen vid verksamhetsstarten eftersom detta kan bidra till kunskaper som företagaren kommer att ha nytta av senare. Det kan även medföra en ökad användning av redovisningsinformation, och som Halabi *et al.* (2010) beskriver kan redovisningsinformationen användas för att hjälpa företagsledare att få sina företag att växa och utvecklas vilket är positivt för samhället i stort.

Studien innehåller brister vilka kan utgöra möjligheter för fortsatt forskning. Uppsatsen bygger på en kvalitativ undersökning och intervjuer hölls endast med fem småföretagare. Det skulle vara önskvärt att utvidga denna forskning till ett större urval och på så vis kunna förbättra resultatens generaliserbarhet. Studiens fallföretag är avgränsade till branscherna

entreprenad och lantbruk, och det vore därför även intressant att utöka denna typ av frågeställning till andra branscher. Potentiell subjektivitet i datainsamling och tolkning har försökts begränsas genom en noggrann forskningsdesign och resultatrapportering.

Finansiell förmåga är betydelsefullt för småföretagare eftersom de själva behöver förstå sitt företags finansiella position och aktiviteter för att inte endast behöva nöja sig med uttalanden från en redovisningskonsult eller finansiella rådgivare (Brown *et al.*, 2006). Uppsatsens resultat belyser hur småföretagarens egna engagemang i redovisningsprocessen kan bidra till en bättre finansiell förmåga och därav en högre nytta av redovisningen som beslutsunderlag. De småföretagare som outsourcade all sin redovisning i denna studie prioriterade istället företagets operativa processer vilket också har betydelse för att upprätthålla företagets lönsamhet. Att åsidosätta redovisningen kan dock innebära en mindre relevant finansiell förmåga vilket kan orsaka att företagaren går miste om potentiella affärsmöjligheter (Brown *et al.*, 2006).

Referenser

- Ahl, H. (2006). Why research on women entrepreneurs needs new directions. *Entrepreneurship theory and practice*, 30(5), pp 595–621.
- Almenberg, J. (2011). Räknefärdighet och finansiell förmåga. *Ekonomisk debatt*, 39(5).
- Almenberg, J. & Widmark, O. (2011). Numeracy, financial literacy and participation in asset markets. Tillgänglig: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1756674. [2017-04-09].
- Anthony, R. N., Govindarajan, V., Hartmann, F. G. ., Kraus, K. & Nilsson, G. (2014). *Management Control Systems*. Berkshire: McGraw Hill Higher Education. ISBN 978-0-07-713326-9.
- Ax, C., Johansson, C. & Kullvén, H. (2009). *Den nya ekonomistyrningen*. 4. uppl. Liber. ISBN 978-91-47-08976-5.
- Bay, C., Catasús, B. & Johed, G. (2014). Situating financial literacy. *Critical Perspectives on Accounting*, 25(1), pp 36–45.
- Beaver, G. (2002). Strategy and management in the smaller enterprise. *Strategic Change*, 11(4), pp 175–181.
- Beaver, G. (2003a). Management and the small firm. *Strategic Change*, 12(2), pp 63–68.
- Beaver, G. (2003b). Small firms: owners and entrepreneurs. *Strategic Change*, 12(4), pp 177–183.
- BFNAR 2006:1 *Bokföringsnämndens VÄGLEDNING - Enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut*. Bokföringsnämnden.
- BFNAR 2012:1 *Bokföringsnämndens allmänna råd om årsredovisning och koncernredovisning*. Bokföringsnämnden.
- BFNAR 2016:10 *Bokföringsnämndens allmänna råd om Årsredovisning i mindre företag (K2)*. Bokföringsnämnden.
- Bokföringslagen (1999). Stockholm (SFS 1999:1078). Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bokforingslag-19991078_sfs-1999-1078. [2017-04-10].
- Brown, R. B., Saunders, M. N. K. & Beresford, R. (2006). You owe it to yourself: The financially literate manager. *Accounting Forum*, 30(2), pp 179–191.
- Bruhn, M. & Zia, B. (2011). Stimulating managerial capital in emerging markets: the impact of business and financial literacy for young entrepreneurs. Tillgänglig: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1824959. [2017-04-11].
- Bryman, A. & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 2:3. uppl. Stockholm: Liber. ISBN 978-91-47-09822-4.

- Carraher, S. & Van Auken, H. (2013). The use of financial statements for decision making by small firms. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 26(3), pp 323–336.
- Citroen, C. L. (2011). The role of information in strategic decision-making. *International Journal of Information Management*, 31(6), pp 493–501.
- Dahmen, P. & Rodríguez, E. (2014). Financial Literacy and the Success of Small Businesses: An Observation from a Small Business Development Center. *Numeracy*, 7(1). Tillgänglig: <http://scholarcommons.usf.edu/numeracy/vol7/iss1/art3/>. [2016-12-08].
- EUR - lex. (2016). *Mikroföretag samt små och medelstora företag: definition och tillämpningsområde*. Tillgänglig: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=URISERV:n26026>. [2016-12-14].
- Everaert, P., Sarens, G. & Rommel, J. (2007). Sourcing strategy of Belgian SMEs: empirical evidence for the accounting services. *Production Planning & Control*, 18(8), pp 716–725.
- Everaert, P., Sarens, G. & Rommel, J. (2010). Using Transaction Cost Economics to explain outsourcing of accounting. *Small Business Economics*, 35(1), pp 93–112.
- Gooderham, P. N., Tobiassen, A., Døving, E. & Nordhaug, O. (2004). Accountants as Sources of Business Advice for Small Firms. *International Small Business Journal*, 22(1), pp 5–22.
- Halabi, A. K., Barrett, R. & Dyt, R. (2010). Understanding financial information used to assess small firm performance: An Australian qualitative study. *Qualitative Research in Accounting & Management*, 7(2), pp 163–179.
- Hung, A., Parker, A. M. & Yoong, J. (2009). Defining and measuring financial literacy. Tillgänglig: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1498674. [2017-04-21].
- IASB (2010). *Conceptual framework for financial reporting 2010*. London: IFRS Foundation Publ. Department. ISBN 978-1-907026-69-0.
- Jacobsen, D. I. & Thorsvik, J. (1998). *Hur moderna organisationer fungerar*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-00545-8.
- Johansson, C., Johansson, R., Marton, J. & Pautsch, G. (2015). *Extern redovisning*. 4. uppl. Stockholm: Sanoma Utbildning. ISBN 978-91-523-2173-7.
- Marriott, N. & Marriott, P. (2000). Professional accountants and the development of a management accounting service for the small firm: barriers and possibilities. *Management Accounting Research*, 11(4), pp 475–492.
- Mintzberg, H., Raisinghani, D. & Theoret, A. (1976). The Structure of "Unstructured" Decision Processes. *Administrative Science Quarterly*, 21(2), p 246.
- NFEC. *Financial Literacy Definition by NFEC*. (2017) (National Financial Educators Council). Tillgänglig: <https://www.financialeducatorsCouncil.org/financial-literacy-definition/>. [2017-04-22].
- OECD (2005). *Improving Financial Literacy - Analysis of Issues and Policies*. OECD. ISBN 92-64-01256-7.

OECD INFE (2011). *Measuring Financial Literacy: Core Questionnaire in Measuring Financial Literacy: Questionnaire and Guidance Notes for conducting an Internationally Comparable Survey of Financial literacy*. Paris: OECD.

Oxford English Dictionaries (2017). *literacy - definition of literacy in English*. Tillgänglig: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/literacy>. [2017-04-21].

PACFL (2008). *2008 Annual Report to the President - Executive Summary*. President's Advisory Council on Financial Literacy.

Quélin, B. & François, D. (2003). Bringing Together Strategic Outsourcing and Corporate Strategy: Outsourcing Motives and Risk. *European Management Journal*, 21(5), pp 647–661.

Remund, D. L. (2010). Financial literacy explicated: The case for a clearer definition in an increasingly complex economy. *Journal of Consumer Affairs*, 44(2), pp 276–295.

Resnik, M. D. (1987). *Choices - An Introduction to Decision Theory*. University of Minnesota Press. ISBN 978-0-8166-1439-4.

Saunders, M., Lewis, P., Thornhill, A. (2012). *Research methods for business students. Upplaga 6*. Harlow : Pearson. ISBN 978-0-273-75080-2.

SCB. *Företagsdatabasen*. (2016). Tillgänglig: http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Naringsverksamhet/Naringslivets-struktur/Foretagsdatabasen-FDB/#c_undefined. [2016-12-07].

Sian, S. & Roberts, C. (2009). UK small owner-managed businesses: accounting and financial reporting needs. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 16(2), pp 289–305.

Simon, H. a. (1947). *Administrative Behavior - a study of decision-making processes in administrative organization*. Free Press. ISBN 978-0-684-83582-2.

Soceaa, A. D. (2012). Managerial Decision-Making and Financial Accounting Information. *Procedia - Social and Behavioural Sciences*, (58), p 47–55.

Tillväxtanalys (2016). *Konkurser och offentliga ackord 2015 (Rapport 2016:02)*. Östersund: Tillväxtanalys.

Wise, S. (2013). The Impact of Financial Literacy on New Venture Survival. *International Journal of Business and Management*, 8(23). Tillgänglig: <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/ijbm/article/view/30891>. [2017-04-11].

Bilaga 1 – Intervjuguide

Frågor kopplade till småföretagare:

1. Vad driver du för slags verksamhet?
2. När startade du verksamheten och hur har den utvecklats sedan dess?
3. Berätta om din egen bakgrund (Ålder, utbildning, arbetslivserfarenheter mm).
4. Varför valde du att starta eget företag?
5. Vilket är ditt huvudsakliga syfte med att driva ditt egna företag?
6. Hur många anställda har du?
7. Vilka är dina främsta arbetsuppgifter – din roll i företaget?

Frågor kopplade till outsourcingstrategin:

8. Hur hanterar du företagets redovisning; gör allt själv/gör delvis själv/lejer ut allt?
9. Har du alltid gjort som du gör idag?
10. Vilken är anledningen till att du hanterar redovisningen på det vis du gör idag?
11. Vilka fördelar och nackdelar ser du med att hantera redovisningen på det vis du gör idag?
12. Hur ofta har du kontakt med redovisningskonsulten? Vad talar ni om under kontakten?
13. Hur tror du att du kommer hantera redovisningen i framtiden?

Följdfrågor om företagaren gör redovisningen själv:

14. Vad hade du för kunskaper om redovisningen innan du började göra den och hur har du lärt dig att göra redovisningen?
15. Är det viktigt för dig att göra redovisningen själv?
16. Tycker du att det är svårt att hålla dig uppdaterad angående regler och praxis?

Frågor kopplade till attityder, kunskap och användning av redovisningen:

17. Vilket syfte anser du att redovisningen uppfyller?
18. Hur ser du på redovisningen, är det ett användbart verktyg för företagsstyrning eller endast ett måste för att uppfylla externa krav?
19. Tror du att du har en sämre/bättre kunskap och kontroll över företagets ekonomi jämfört med företagare som sköter majoriteten av sin redovisning själva/lejer ut redovisningen? Ser du isåfall detta som ett problem?
20. Hur ofta går du igenom finansiella rapporter?
21. Är du aktivt med och påverkar vid årsredovisningen, t.ex. avskrivningstider, värdering och periodisering? I så fall, hur bestämmer du avskrivningstider, värderingar och periodiseringar?
22. Gör ni överavskrivningar och varför?
23. Använder du redovisningen som beslutsunderlag?
24. Hur går du tillväga om du ska ta ett beslut om en nyinvestering, vilken typ av beslutsunderlag använder du dig av?
25. Gör du egna investeringskalkyler? (Använder du dig av information från redovisningen när du gör dessa?)
26. Anser du att rådgivare/redovisningskonsult har en viktig roll vid investeringsbeslut?
27. Hur går du tillväga för att utvärdera företagets finansiella ställning?
28. Har du någon slags internredovisningssystem - gör du någon gång justerade resultat och balansräkningar?
29. Använder du dig av nyckeltal för att utvärdera företaget? Ekonomiska/process?
30. Vad tror du om redovisningens framtid i allmänhet? Kommer det krävas att ägarledda företag har en högre kompetens för att analysera sitt bokslut?